

Pasniegtas Latgaliešu kultūras gada balvas “BOŅUKS 2022”

4. marta vakarā Latgales vēstniecībā “Gors” Rēzeknē svinīgi pasniegtas Latgaliešu kultūras gada balvas “Boņuks”. Tika godināti desmit balvas ieguvēji – spilgtākie un nozīmīgākie notikumi un personas 2022. gadā, kā arī pasniegta balva par mūža ieguldījumu.

Balvu par paveikto pērn ieguva biedrība “LgSC”, Daugavpils teātra izrāde “Sprīdītis”, grupa “Tautumeitas” ar dziesmām un videoklipiem no albuma “Skrejceļš”, iestudējums “Muols”, Ligijas Purinašas dzejas krājums “piero-bežas”, mūsdienu latgaliešu literatūras podkāsts “Puslopys”, Nau-trēnu pagasta karte latgaliski, pirmais latgaliešu seriāls “FATI”, Valentīna Lukaševiča eseju krājums “Casnāgu maizeitis” un mācību kurss “Latgaliešu rakstu valoda” platformā “Tava klase”.

Savukārt par mūža ieguldījumu latgaliešu kultūras attīstībā tika godināts fotomākslinieks, fotovēsturnieks, Latgales fotogrāfu biedrības dibināšanas iniciators un priekšsēdētājs Igors Pličs.

I. Pliča darbi pazīstami visā Latvijā un pāri tās robežām gan no izstādēm, gan no Latgales kultūras vēsturei nozīmīgām kultūrvēsturiskajām monogrāfijām. Viņš ir līdzdarbojies, izdevis vai

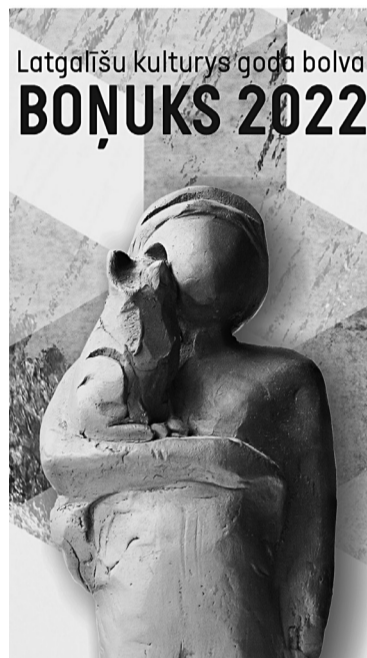
Mūža balvas ieguvējs Latgales fotogrāfs Igors Pličs // FOTO: Dagnija Bernāne

illustrējis 25 grāmatas, nozīmīgākās no tām – “Latgale fotogrāfijās” (2013) un “Latgalietis XXI gadsimtā” (2017).

Balvai “Boņuks 2022” šogad tika iesniegti 125 pretendentu pieteikumi, kurus izvērtēja žūrijas komisija, tās sastāvā iekļaujot gan iepriekšējo gadu balvu saņēmējus, mediju pārstāvjus, balvas rīkotāju pārstāvjus, latgaliskās kul-

tūras sabiedriskos aktīvistus. Par vērtēšanas kritērijiem arī šoreiz tika izvirzīti gan pretendenta snieguma kvalitāte, rosība visa gada laikā, reģionā, valstī vai plašākā mērogā raisītā atsauce, latgaliskums un Latgales kultūras vērtību nešana pasaulē.

No 20. februāra līdz 1. martam ikviens varēja balsot arī par savu simpātiju. Šogad sabiedrība lēma

2022. gada simpātijas balvu “Žyks” piešķirt Ivetas Seimanovas darbu izstādei “Lobs ar lobu sasatyka”.

Latgaliešu kultūras gada balva “Boņuks” pirmo reizi tika pasniegta 2009. gadā. 2019. gadā to saņēma mūsu tautietis Amerikā, Latvijas Goda konsuls Teksasā Pīters Aloizs Ragaušs par vērienīgu un nesavtīgu atbalstu savu senču zemei Latgalei.

ALAs jaunumi

2. un 3. lpp.

Pie tautiešiem
Bostonā,
Vašingtonā, Sietlā,
Portlandē

4. lpp.

Numura
intervijā –
Latvijas vēstnieks
Māris Selga

5. lpp.

Latvieši Kanadā

8. lpp.

Valstssvētkos
Tallinā

12. lpp.

Par R. Staprāna
iedvesmotu
izrādi

14. lpp.

In Memoriam.
Aivars Jerumanis

18. lpp.

Piemin pulkvedi Kalpaku

Oskara Kalpaka dzimšanas dienā Rīgā un piemiņas vietā “Airītes”

Foto: Armīns Janīks

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolaros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00

Redakcija Rīgā, Gertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolaros.

Sēru sludinājumus un adresu maiņas sūtiet pēc adreses

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759

e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

LAIKS

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolaros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!

«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem ASV \$50.00
6 mēnešiem ASV \$100.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Laikraksta izdošanu atbalsta
Latvijas Kultūras ministrija

TO DER ZINĀT!

ALA Izglītības nozare aicina pieteikties stipendijām līdz 31. maijam

Izglītības nozare atbalsta latviešu studentus, kas studē ASV universitātēs. ALAs gādībā ir vairāki stipendiju fondi latviešu studentu atbalstam dažādos studiju laukos. ALA aicina studentus, kas aktīvi piedalās latviešu sabiedrībā, pieteikties stipendijām! Vairāk informācijas var uzzināt šeit: <https://alausea.org/musu-darbiba/izglitiba/vecakiem-un-studentiem/>

ALA Informācijas nozare iesaka

14. Saeimas vēlēšanas jau aiz muguras, bet – jāsāk domāt par nākamajām vēlēšanām. Par jauno Centrālās vēlēšanas komisijas (CVK) priekšsēdi ievēlēja Kristīne Saulīte, bij. PBLA priekšsēde. Vairāk uzziniet: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/par-cvk-vaditaju-apstiprina-bijuso-pasaules-brivo-latviesu-apvienibas-priekssedi-sauliti.a494386/>

Latvijā tiek izstrādāts likumprojekts par Valsts aizsardzības dienestu (VAD), kas attiecas arī uz ārpus Latvijas dzīvojošajiem pilsoņiem. ALA un PBLA aktīvi seko līdzī procesam, iesakām arī jums to darīt! Vairāk info <https://www.latviesi.com/jaunumi/parlaments-otraja-lasijuma-atbalsta-valsts-aizsardzibas-dienesta-izveidi>

Vai zinājāt, ka saskaņā ar Fizisko personu reģistra likumu, ja persona, kuŗai ir Latvijas valstspiederība, pastāvīgi uzturas ārpus Latvijas, tās pienākums ir paziņot izmaiņas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei par sevi, saviem bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem, un par personām, kas atrodas tās aizbildnībā vai aizgādībā? Par šo lasiet vairāk šeit: <https://www2.mfa.gov.lv/usa/konsulara-informacija/zinu-ieklausana-latvijas-republikas-iedzivotaju-registrasakara-ar-uzvarda-mainu>

ALA Labdarība Latvijā nozare piesaka jaunu biedrības “Enģeļa sirds” veiksmes stāstu – Gustavu Saulīti

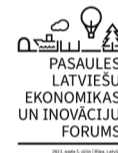
ALA nozare Labdarība Latvijā (vadītāja Diāna Kārklīņa) turpina atbalstīt biedrību “Enģeļa sirds”, kuŗas misija ir finansiāli atbalstīt motivētus, talantīgus, centīgus bērnus un jauniešus no maznodrošinātām ģimenēm Latvijas lauku reģionos. Biedrības mērķis ir pilnveidot šo bērnu zināšanas un attīstīt talantus.

Gustavs Saulītis ir apņēmīgs, motivēts un talantīgs jauniešs, kuŗš ik dienu tiecas uz izaugsmi. Viņš ir vecākais dēls četru bērnu ģimenē un cītīgi palīdz ģimenei ikdienas darbos. Gustavs mācās Bērzaunes pamatskolā, kurā aktīvi

iesaistās gan klases, gan skolas aktivitātēs. Klasē viņš ir zināms kā līderis, pie kuŗa var vērsties pēc palīdzības un draudzīgas rokas, un viņš spēj atrast veidus, kā jebkuŗu darbu paveikt augstā līmenī. Gustavs ir ļoti enerģisks un zinātkārs, viņš arī ir ieinteresēts datorizainā darbos, par kuŗiem daudz iemācījies viņa tētis. Paralēli šai interesei un mācībām skolā Gustavs apmeklē mūzikas skolu. Savu mūzikālo talantu viņš atklāj saviem skolas biedriem, spēlējot pamatskolas instrumentālajā ansablī. Taču Gustavam ir vēl viens sapnis, kuŗu viņš ļoti vēlētos piepildīt – apgūt japāņu valodu. Viņš tic, ka viss ir iespējams, ja vien ir sapnis, uz ko tiekties. Valoda ir liela bagātība, kas arī paver jaunas durvis nākotnes iespējām. Biedrība “Enģeļa sirds” aicina atbalstīt Gustavu, lai palīdzētu viņam sasniegt vairāk, kļūstot par sarežģītās japāņu valodas pārzinātāju!

Ziedojo, lūdzam, norādīt – ziedojums Krišjānim Kozuliņam. Lai atbalstītu biedrību “Enģeļa sirds” caur ALA nozari Labdarība Latvijā, aicinām apmeklēt programmas nodaļu ALAs mājaslapā: <https://alausea.org/musu-darbiba/mes-un-latvija/labdariba-latvija/>

PBLA aicina uz Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu 2023

5. jūlijā Rīgā norisināsies viens no nozīmīgākajiem ekonomikas forumiem Latvijā – Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PLEIF). PLEIF 2023 iezīmē 10 gadus kopš forums pirmo reizi pulcēja Latvijas iedzīvotājus un diasporas latviešus vienuviet. Lai atskatītos, kas šajos 10 gados paveikts, un palūkot, kāda ir nākotnes perspektīva, PLEIF 2023 pieskarsies tēmām, kuŗas reiz jau ir izskanējušas iepriekšējos forumos.

Pasākums dalīsies četrās tematiskajās daļās – Latvijas ekonomikas attīstība un investīcijas, darbaspēka piesaiste un piedāvājums, inovācijas medicīnā un enerģētikas jomā un valsts tēla nozīme uzņēmējdarbības un tūristu piesaistē. Katru no daļām ievadīs nozares ekspertu prezentācijas, kam sekos diskusijas.

“Šajā nemierīgajā periodā Latvija ir Ziemeļaustrumeiropas demokrātijas un investīciju bāka. Ar šo forumu vēlamies izcelt Latvijas stiprās puses un poten-

ciālu, kā arī apvienot Latvijas uzņēmēju aprindas ar latviešu diasporu un citiem starptautiskā biznesa līderiem. Jau 10 gadus Pasaules Brīvo latviešu apvienība pilda foruma organizatora un biznesa sadarbības koordinatora lomu, un esam priecīgi turpināt tradīciju,” komentējot foruma plānus uzsvēra PBLA priekšsēdis Pēteris Blumbergs.

Konferenci atklās Valsts prezidents Egils Levits un Pasaules Brīvo latviešu apvienības priekšsēdētājs Pēteris Blumbergs. Tajā piedalīsies arī Rīgas galva Mārtiņš Staķis un vairāki spēcīgi ar Latviju saistīti uzņēmēji, kuŗi guvuši panākumus gan Latvijā, gan pasaulē – Nils Melngailis, Džons Tallijs un citi. Plašāks foruma dalībnieku saraksts tiks atklāts laika gaitā foruma mājaslapā www.pleif.lv.

PLEIF mērķis ir veicināt Latvijas ekonomisko izaugsmi, stiprinot sadarbību starp dažādās uzņēmējdarbības nozarēs strādājošiem profesionāļiem Latvijā

un pasaulē, veicināt inovāciju, finanšu un zināšanu kapitāla piesaisti Latvijai, kā arī stiprināt ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu piederību Latvijai. PLEIF 2023 pēc ilgāka pārtraukuma norisināsies klātienē, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, un tā darba valoda būs angļu. Sikāka informācija par forumu interneta vietnē www.pleif.lv.

Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu rīko Pasaules brīvo latviešu apvienība un Latvijas Republikas Ārlietu ministrija.

Publikācijas sagatavoja
LIGITA KOVTUNA

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF

Mediju atbalsta fonds

Nedēļas teikums

“Facebook vēlas būt kā tāda laimīgā zeme, kuŗā visas nācijas jūtas vienlīdz labi un cilvēki var brīvi diskutēt.” Rezultātā laimīgās zemes vietā ir izveidota viltus pasaule.

Žurnāliste Inga Sprinģe

LĪGA EJUPE,
ALAs izglītojošo ceļojumu vadītāja

Kopš 1997. gada ALA ir rīkojusi izglītojošus ceļojumus latviešu izcelsmes jauniešiem uz Latviju ar mērķi piedāvāt piedzīvojumu, kas vairo vēlšanos uzturēt un pilnveidot savu latvisko identitāti, lietot un uzlabot savu latviešu valodu, stiprināt savas saites ar latviešu sabiedrību, kā arī veidot un uzturēt kontaktus ar Latviju. ALA uzskata "Sveika, Latvijā!" ceļojumus par vienu no savām "zelta programmām" un gadu gaitā jau 764 jaunieši tajos ir piedalījušies.

Positīvā atsauksme "Sveika, Latvijā!" ceļojumiem mudināja ALAi izveidot līdzvērtīgu otru ceļojumu programmu – "Heritage, Latvia" tiem jauniešiem, kuri baudītu piedzīvojumu ar mazāku uzsvāru uz latviešu valodas zināšanām. Arī zelta programma!

Bet ir vēl trešā Izglītojošo ceļojuma programma – "Sveika, Dzimtene!" / "Hello, Latvia!". Ceļojums ir angļu un/vai latviešu valodā atkarībā no dalībnieku latviešu valodas spējām. Ceļojums izkārtots pieaugušajiem un ģimenēm. Programma ir iespēja dalībniekiem vairāk iedziļināties senču kultūrā un vēsturē, kā arī baudīt mūsdienu Latviju. Ceļojums ir arī fantastiska izdevība iepazīstināt savus draugus un dzīvesbiedrus ar Latviju.

2022. gadā Ingrida Pētersone Nedinsky ar vīru Tony un brāļa meitām Kiru un Raelu piedalījās "Sveika, Dzimtene! / "Hello, Latvia!" ceļojumā. Te viņas piezīmes.

"Es uzauzu 1980. gados Amerikā, kad vecāku un vecvecāku atmiņas no brīvās Latvijas un kara laikiem bija svaigas. Mēs uzturējām mūsu latvietību, runājot latviski, baudot Gaņezeru un sapņojot, kad Latvijas brīvība kļūtu par realitāti. Kaut arī mēs tajā laikā sākām asimilēties Amerikas kultūrā, tagad jaunās paaudzes ir vairāk asimilējušās, ieskaitot manā ģimenē. ALAs "Sveika, Dzimtene!" programma

piedāvā iespēju atjaunot šīs saites bez latviešu valodas pienākuma.

Šī ceļojuma plānošana sākas ar jautājumu no ALAs: "Kur Latvijā dzīvoji tavi radi?". Ar manu atbildi ALA izveidoja skaistu un pilnu dienas kārtību, kas deva man, manam vīram un brāļa meitām iespēju iepazīties ar

Nacionālo bibliotēku ceļā uz Zemgali, kur mūsu tūre iesākās ar grezno Rundāles pili. Mums tad piedāvāja īpašu izbraukumu uz Laimas Keramiku, kur mēs paši veidojām bļodas no Latvijas māliem. Mēs arī atrādām manu vecvecāku zemi. Redzot manas brāļa meitas staigājot un lasot

parādīja vecās krievu kara ostas drupas. Mēs arī pastaigājām pa skaistām plūdmalēm, kur salasījām mazus dzintara gabaliņus. Mana vīra ģimene ir cēlusies no Lietuvas, un tādēļ ALA sarunāja, lai mēs apciemotu etnogrāfijas muzeju Rucavā, jo tā ir tuvu Lietuvas robežai. Vakarā kuģīša izbraukumā mēs vērojām saulesrietu Baltijas jūrā.

Nākamā dienā mēs ceļojām atpakaļ uz Rīgu caur Ventpili un Kolku, kur Baltijas jūra satiek Rīgas jūras līci, piestājoties Jūrmalas krastā est vakariņās.

Pirms pēdējās dienas mēs devāmies uz Cēsīm un baudījām Cēsu pili. Ceļā atpakaļ uz Rīgu mēs pastaigājām pa Lillas lavandās laukiem. Beidzamā dienā izstaigājām Nacionālo mākslas

muzeju, Rīgas jūgendstila ielas un Centrālirgu.

ALA piedāvāja vienreizēju braucienu! Mana brāļa meitas tagad labāk saprot Latvijas kultūru un mūsu ģimenes vēsturi.

Ingrīda Pētersone

Šovasar 10 dienu "Sveika, Dzimtene!" / "Hello, Latvia!" ceļojums ir plānots laikā starp 10. – 21. jūliju (ceļojuma dalībnieki noteiks datumus). Apsveriet iespēju pēc Dziesmu svētkiem apceļot Latviju!

Informācija un pieteikšanās ceļojumam atrodama ALAs mājaslapā: <https://alaua.org/musu-darbibiba/mes-un-latvija/izglitojosie-ceļojumi/> vai zvanot ALA birojam: 301-340-1914.

Ingrīda Pētersone Nedinsky ar vīru Tony un brāļa meitām Kiru un Raelu

Latviju un tās kultūru. Mūsu miļā gide Dagnija parūpējās, lai mēs piedzīvotu visu Latvijas skaistumu.

Mūsu ceļojums sākās Vecrīgā ar pilsētas, upes un Okupācijas muzeja tūrēm. Turpinot mēs apciemojām jauno Mežaparka estrādi ceļā uz Brīvdabas muzeju, tad izstaigājām Turaidas pili un parku un noslēdzām dienu, mērcējot kājas Rīgas jūras līci Saulkrastos.

Mēs izstaigājām iespaidīgo

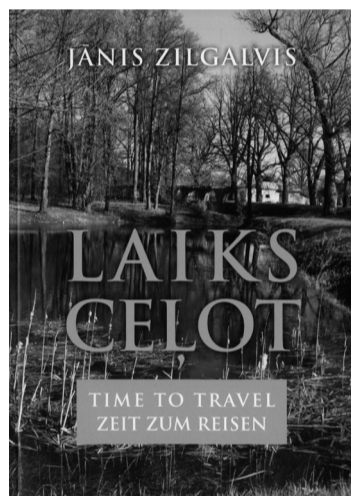
ziedus vectēva laukos, man saskrēja asaras. Vakarā mēs pārnakšņojām pasakainā Mazmežotnes muižā, kur pēc vakariņām mēs iedzērām Rīgas Melno balzāmu un gājām pirtī.

Ceļā uz Liepāju mēs piestājām Kuldīgā un redzējām tās skaisto ūdenskritumu – Ventas rumbu. Tad bija mazs koncerts Alsungā, kur arī mēs padziedājām un padejojām.

Liepājā mūsu vietējā gide

LAIKA GRĀMATA PIEDĀVĀ

JĀNIS ZILGALVIS

LAIKS CEĻOT. 3. daļa

Informātīvi bagāta un ērti lietojama grāmata – ceļvedis par Latvijas sakoptākajiem pilim un muižām, parkiem un pastorātiem, seniem viduslaiku cietokšņiem, baroka un klasicisma rezidencēm.

Cena: 45,- USD

Teksti arī angļu un vācu valodā.

Sagatavošanā grāmatu sērijas LAIKS CEĻOT. 4. daļa Sekojiēt reklāmai!

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604,
St. Petersburg, Florida 33715

XXVII VISPĀRĒJIE LATVIEŠU DZIESMU UN XVII DEJU SVĒTKI

XXVII Vispārējie latviešu Dziesmu un XVII Deju svētki notiks no 2023. gada 30. jūnija līdz 9. jūlijam Rīgā, un to galvenais akcents būs Dziesmu-svētku tradīcijas 150 gadi.

Viens no centrālajiem pasākumiem, kur būs iespēja satikt vienkopus diasporas pašdarbniekus, būs Pasaules latviešu saietā nama koncerts, kas notiks 2023. gada 3. jūlijā Ķīpsalā.

Svētku laikā notiks vairāk nekā 60 pasākumi un koncerti daudzās vietās Rīgā – Mežaparka estrādē, Daugavas stadionā, Arēnā Rīga, Ķīpsalas hallē, Rīgas

Latviešu biedrības namā, Vies-tura dārzā un Vērmanes dārzā, Esplanādē, Michaila Čehova Rīgas Krievu teātrī, Latvijas Nacionālajā operā, Latvijas Universitātē, Hanzas peronā, Rīgas Domā un citos Rīgas dievnamos.

Viens no centrālajiem pasākumiem, kur būs iespēja satikt vienkopus diasporas pašdarbniekus, būs Pasaules latviešu

// FOTO: Aivars Liepiņš, Dienas mediji

saieta nama koncerts 3. jūlijā Ķīpsalā. Līdz 5. februārim diasporas mākslinieciskās kopas varēja iesūtīt kādu oriģinālu, sev vai reģionam raksturīgu ideju, kas kuplīnātu šīs dienas koncertu.

Kā informē Latvijas Nacionālā Kultūras centra (LNKC) pārstāvji, diasporas dejojāji, dziedātāji, mūziķi un folkloristi bijuši

ļoti atsaucīgi, piesakot savus radošos projektus LNKC izsludinātajā pieteikumu sesijā. Koncerta dalībnieku kopskaits ir gandrīz tūkstošis, pārstāvot četrus kontinentus, 17 valstis un 48 kopas.

Dziesmu un deju svētkiem gatavojas vairāk nekā 1600 māksliniecisko kopu Latvijā, savukārt ārvalstīs – vairāk nekā 100.

Nedēļas gudrība

“Katra sabiedrības un valsts iekārta ir nepilnīga, kad viņu nodod šablonisku, viduvēju vīru rokās un atstumj radošos garus; jo tā viņa neizmanto sabiedrības augstākos spēkus un kavē attīstību.”

Rainis

Tiksimies Pasaules latviešu saietā namā!

Latviešu filmas Bostonas Baltijas filmu festivālā

Latvijas kino darbinieki dodas uz Bostonas Baltijas filmu festivalu, no kreisās: Uldis Cekulis, Linda Olte, Aigars Grauba, Valdis Celmiņš, Uģis Olte, priekšā vidū – Viesturs Kairiņš

Trīs dienu garumā Bostonā norisinājās Baltijas filmu festivāls, kuŗā līdz ar jaunāko Latvijas kino produkciju viesojās arī filmu veidotāju grupa. Tajā pārstāvēti režisori, operatori un

producenti. Filmas “Janvāris”, “Māsa”, “Upurga”, “Circeniša Ziemassvētki” tika izrādītas seansos, ko apmeklēja kā Amerikas tautieši, tā citu nāciju skatītāji.

Pulkvedi Kalpaku pieminot

Vašingtonas latviešu ev. lut. draudze svētdien, 5. martā, piemiņas dievkalpojumā atcerējās pulkvedi Oskaru Kalpaku un Latvijas brīvības cīnītājus, gan Latvijas atbrīvošanas kara dalībniekus un Otrā pasaules kara leģionārus, gan arī padom-

ju varas nonāvētos Latvijas armijas virsniekus un kareivjus. Arī tos, kam cīņšanās ar gara ieročiem nesusi ciešanas vai nāvi. Attēlā – ap draudzes mācītāju prāvesti Anitu Vārsbergu-Pāži pēc dievkalpojuma stāv studentu korporāciju un Dau-

gavas Vanagu gājiena un karogsardžu dalībnieki. Viņai blakus ar karogu DV apvienības priekšnieks Mārtiņš Zvaners, selonis.

KNUTS OZOLS
// FOTO: L. CIGUZES

DACE
APERĀNE

Latviešu kultūras biedrība TILTS ļoti priecājas izziņot aizrautīgās latviešu dziedātājas, komponistes un arandzētājas Artas Jēkabsones džeza koncertu turneju “Sirdī pavasars!” Sietlā, WA un Portlandē, OR. Turneju rīko TILTS, sadarbībā ar Latviešu biedrību Vašingtona štātā un Oregonas latviešu biedrību. Programmā Artas Jēkabsones oriģinālās dziesmas un tautasdziesmu aranžējumi džeza stilā, latviešu estrādes dziesmas.

Turnejas pirmais koncerts notiks Sietlā – sestdien, 18. martā, plkst. 6:00 vakarā (durvis būs atvērtas 5:30 pēcpusdienā) Sietlas Latviešu namā (11710 3rd Ave NE, Seattle, WA 98125).

Ieeja: pret ziedojumu \$20.00; informācija: Inta Wiest (206) 446-4799, intawiest@gmail.com, www.seattletatviancenter.com. Otrais koncerts notiks Portlandē – svētdien, 19. martā, plkst. 2:00 pēcpusdienā, Oregonas Latviešu centrā (5500 SW Dosch Rd., Portland, OR 97239).

Ieej \$20.00; informācija: Ieva Dexter (503) 747-9493, ieva@ievaworks.com, www.oregonlatvians.org.

Artas Jēkabsones mūzikas noskaņas sākas ar pavisam vienkāršu latviešu tautasdziesmu melodiju, harmoniju un struktūru un sniedzas līdz pat daudz tehniski komplicētākai mūzikai, ieejot improvizācijas pasaulē, taču vienotais elements visa pamatā ir stāsts. Par Artas spilgto mūzikālo talantu, dzejniece Iveta Šimkus ir rakstījusi: “Dziedātājai, kuŗa ieguvusi lielisku izglītību un turpina

“SIRDĪ PAVASARS!” Dziedātājas Artas Jēkabsones pavasara koncertu turneja Sietlā un Portlandē

Dziedātājas
Artas Jēkabsones
koncertu turneja Sietlā un Portlandē

Sirdī pavasars!

SIETLĀ: 18. MARTĀ, PLKST. 6:00 (DURVIS 5:30)
Ieeja: pret ziedojumu \$20.00; intawiest@gmail.com

PORTLANDĒ: 19. MARTĀ, PLKST. 2:00
Ieeja: \$20.00; ieva@ievaworks.com

Turneju rīko: TILTS sadarbībā ar Latviešu biedrību
Vašingtona štātā un Oregonas Latviešu biedrību

Latvian Cultural Association TILTS
Latviešu kultūras biedrība TILTS

LBVŠ

mācīties, ir savdabīgi skaista balss, kuŗas galvenā kvalitāte ir smalks, nesamākslots un inovatīvi precīzs skanējums. Improvizācijas raisa iztēli un

atklāj saturu, kuŗā savijas gaismēnas, saules kristalli, mākoņi, sapņi un atmiņu tēli, tiek uzburtas dažādas redzes un izjūtu gleznas. Tas izklausās viegli, jo

Arta piemīt meistarība, kas liek noticēt jaunās dziedātājas neordinārajam talantam. Viņa, būdama arī kompozīciju autore, patiesi izdzied savu dvēseles stāstu. Viņai ir, ko teikt pasaulei, un viņa to dara pārliecinoši.”

Arta Jēkabsonē sevi uzskata par dzīvelīgu krāsu plašajā mūzikas krāsu paletē.

Viņa sekmīgi sevi pierādījusi starptautiskajos mūzikas konkursos, iegūstot godalgotas vietas Montreux Shure Jazz Voice Competition (2016) – 1.vieta, Mid-Atlantic Jazz Voice Competition (2017) – 2. vieta, Ella Fitzgerald International Voice Competition (2019) – 3.vieta un Sarah Vaughan International Jazz Competition 2021 – 3. vieta.

2017. gada izskaņā Arta izdeva savu debijas albumu “Light”. Kopš tā brīža viņa ir piedalījies dažādākos jauno izpildītāju mūzikas ierakstos, kā piemēram, Edgars Cīrulis International Group “Aisma”, kopprojekts ar Erik Leuthauser, albumā “Yesterday Still Lies Between the Floorboards”. Arta ir arī uzstājusies vairākos prestižos starptautiskos džeza festivālos, tai skaitā Montreux Jazz Festival 2017, Enjoy Jazz Festival 2018, un Nikolaisaal Postdam Festival 2020. Viņas oriģinālmūzikas projekts “Atspulgi” tika nominēts kā Latvijas Gada koncerts 2019. gadā.

Jēkabsonē vairākkārt ir uzstājusies vienā no pieprasītākajiem Ņujorkas džeza klubiem The Jazz Gallery, prezentējot savas oriģinālmūzikas projektus, tai skaitā jaunāko multidisciplinary koncertu “Letters to Home” jeb

“Vēstules uz mājām”. Pēdējā laikā Arta arī sadarbojas ar Grammy balvai nominēto marokiešu mūziķi Samir Langus, kuŗam pateicoties, viņai ir bijusi iespēja iepazīt Rietumāfrikas mūziku.

Viens no pēdējiem un lielākiem Artas sasniegumiem ir The Jazz Gallery Residency Commission Grant 2021, kas tika piešķirts Artai, lai izveidotu jaunu koncertprogrammu “Searching for A Song”, kas savu pirmatskaņojumu piedzīvoja 2021. gada novembrī izskaņā. 2022. gada oktobrī Arta kopā ar Erik Leuthauser izdeva savu otro studijas albumu “Beachfinds”, kuŗā izmantota britu dzejnieka Dean Wilson dzeja, neliela daļa šīs mūzikas jau ir dzirdama īsfilmā “Dean’s World”, kas ir veltīta dzejnieka daiļradei. Albums izdots sadarbībā ar ierakstu kompāniju “Irregular Patterns”.

Arta Jēkabsonē ir bagātinājusi latviešu mūzikas dzīvi Ziemeļamerikā ar savu koncertēšanu Latviešu Dziesmu svētkos, Ņujorkas Kultūras dienās, Ņujorkas latviešu draudzes un Bostonas Trimdas draudzes sarīkojumos, koncertos Čikāgā (ALA kongresā), Sanfrancisko, St. Pētersburgā, Indianapolē, Priedainē un citās pilsētās, kā arī mūzicējot virtuālā mākslu un mūzikas sērijas “Kultūras TILTS” koncertā “Meklējot dziesmu” 2021. gadā kopā ar basa gitaristi Sintiju Grigorjevu un gitaristu Richardu Kolmani, pirmatskaņojot speciāli koncertam radītas dziesmas ar Linarda Tauna un Gunara Salīņa dzejas tekstiem, kā arī latviešu tautasdziesmu aranžijas.

TAIRA
ZOLDNERE

Amerikas latviešu diasporai ir liels potenciāls Latvijas un ASV biznesa sadarbības veicināšanā

Māris Selga, Latvijas vēstnieks ASV, februārī apmeklēja Sanfrancisko, lai piedalītos Latvijas Goda konsulāta Ziemeļkalifornijā inaugurācijā, un vizītes ietvaros laipni piekrita sarunai par Latvijas un ASV sadarbības aktuālitātēm un nākotnes plāniem.

Vēstnieka kungs, jūsu vizīte Sanfrancisko īpaši iecerēta, lai piedalītos Latvijas Goda konsulāta Ziemeļkalifornijā inaugurācijā, kas papildinās Latvijas Goda konsulātu tīklu ASV. Lūdzu, pastāstiet vairāk – ko Latvijas valstij dod Goda konsulāti Amerikā?

Prieks par tikšanos Sanfrancisko! Pricējās, ka varam atjaunot un šodien inaugurēt Goda konsulātu Ziemeļkalifornijā. Latvijas Republikai ir vēstniecība Vašingtonā un 22 Goda konsulāti ASV, turklāt Floridā un Kalifornijā ir pat divi Goda konsulāti. Goda konsuli ar mums sadarbojas vairākās dimensijās – tā ir kontaktu uzturēšana ar mūsu tautiešiem, kā arī jebkuŗu kontaktu, it īpaši nozīmīgi – biznesa kontaktu – veidošana. Latvijas Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, pagājušā gada vasarā, apmeklējot Mineapoli, it īpaši uzsvēra, cik svarīgi ASV investorus solīti pa solītim vilkt uz Latviju. Mēs esam lūguši Goda konsuliem izmantot savus sakarus, pieredzi, kontaktus, lai amerikāņu biznes arvien vairāk parādītos Latvijā un visā Baltijā. Domājam arī veicināt Goda konsulu un Latvijas Amerikas tirdzniecības kameras (LATAK) sadarbību, jo Amerikas latviešu diasporas potenciāls biznesa sadaļā vēl netiek pilnībā izmantots.

Nozīmīgas arī cita veida saiknes – māksliniece Vija Celmiņa, Latvijas Goda konsuls Vermontas štatā Daris Dēliņš un Latvijas Goda konsuls Pensilvānijas štatā Džons Medveckis ir nodibinājuši fondu “Latvijas Nacionālā mākslas muzeja amerikāņu draugi” ar mērķi sniegt finansiālu atbalstu Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam un citiem Latvijas muzejiem. Goda konsuls Dž. Medveckis jau ir ziedojis vēsturiskus sudraba priekšmetus mākslas muzejam Rīgas birža. Varu minēt arī Baltijas filmu festivālus, kas notiek Bostonā, Ņujorkā, Losandželosā un citur Amerikā ar Goda konsulu atbalstu.

Kādas vēl tikšanās notika Ziemeļkalifornijas vizītes laikā?

Mums bija tikšanās ar Kalifornijas gubernatora vietnieci Eleni Kounalakis (*Eleni Kounalakis*), kuŗa, cita starpā, atbild arī par starptautisko sadarbību Kalifornijas štatā. E. Kounalakis ir bijusi vēstniece Ungārijā, tāpēc viņai ir padziļināta interese par politisko notikumu gaitu Eiropā, un mūsu domu apmaiņa bija gan par iespējamu sadarbību ekonomikas laukā, gan vispārējo drošību reģionā.

Mēs plānojam apmeklēt Stenforda universitāti, kur Hūvera institūta arhīvos glabājas daudzi ar Latviju saistīti materiāli. Apmeklēsim arī Latvijas uzņēmuma “Light Guide Optics International” ASV biroju.

Kā varat raksturot Latvijas un ASV ekonomiskās sadarbības attīstību pēdējos gados?

Pēdējos gados ievērojami audzis Latvijas kopējais preču un pakalpojumu tirdzniecības apgrozījums ar ASV. 2021. gadā tas bija 960,5 miljoni eiro, kas ierindo ASV 13. vietā Latvijas ārējās tirdzniecības partneru vidū. No tiem Latvijas eksports uz ASV bija 647,9 milj. eiro – 3% no Latvijas kopējā eksporta, savukārt imports no ASV – 312,6 milj. eiro, attiecīgi 1,4% no Latvijas kopējā importa. Salīdzinājumā ar 2020. gadu eksports ir palielinājies par 45%, bet imports pieaudzis par 33%. 2021. gadā ASV bija Latvijas 10. nozīmīgākais eksporta un 19. nozīmīgākais importa partneris. Investīciju laukā ASV ierindojās 14. vietā ar 149,1 milj. eiro, kas ieguldīti 348 Latvijas uzņēmumu pamatkapitālā. Vēlos uzsvērt, ka 2022. gada statistika izskatās vēl iepriecinošāka un pārliecinošāka (pieaugums gan preču un pakalpojumu eksportā, gan arī ASV investīciju piesaistē), lai gan pilna gada precīzi dati vēl nav pieejami.

Varu minēt, ka Kalifornija ir ekonomisks milzis, un arī nopietns Latvijas sadarbības partneris ekonomiskajā laukā. Apmēram 15% Latvijas eksporta ASV ceļo uz Kaliforniju, savukārt Latvija no Kalifornijas importē ap 20% no kopējā ASV importa. Tomēr vēl ļoti daudz būtu darāms, lai palielinātu ASV kapitāla investīciju apjomu Latvijā.

Rudenī Bostonā notiks kārtējā Latvijas biznesa konference ASV “Spotlight Latvia”, un viens no konferencēs nolūkiem ir prezentēt Latviju kā modernu, biznesam un investīcijām draudzīgu un perspektīvu vidi.

Kā vien varēsim, atbalstīsim konferenci, mūsu kolēģus Latvijas Amerikas tirdzniecības kamerā, kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāvjus Bostonā Reini Sīpolu un Sanfrancisko Tomu Zvidriņu. Septembra nogalē Ņujorkā notiks ANO Ģenerālā asambleja, tādēļ ceram, ka konferencē varēs piedalīties arī Latvijas prezidents un ekonomikas ministre Ilze Indriksone, bet tas vēl plānošanas stadijā.

Tagad, kad apritējis vesels gads kopš Krievijas kara Ukrainā, kā turpinās un attīstās Latvijas un ASV sadarbība drošības jautājumos?

Runājot par Ukrainu, Latvijas valsts atbalsts ir sasniedzis gandrīz nebijušu līmeni, jo militārais atbalsts vien ir apmēram 1% no Latvijas IKP, un tas valstij ir ļoti liels apjoms. Redzam arī ļoti lielu Latvijas

sabiedrības atbalstu ukraiņu tautai, jo mums ir vēsturiskā pieredze, ko nozīmē “attiecības” ar Krieviju, un šī palīdzība joprojām saglabājas.

Domāju, ka ASV prezidenta Džo Baidena vizīte Kijivā un tikšanās ar “Bukarestes devītnieka” prezidentiem parādīja,

Mičiganas nacionālo gvardi (Mičiganas NG). Sadarbībā notikušas vairākas apmācību programmas, piemēram, Latvijā apmācīti NATO militārie gaisa telpas kontrolieŗi, kā arī militārā bāze un lidlauks Lielvārdē ir tapuši, sadarbojoties ar Mičiganas NG. Šajā militārajā brālībā,

Kā turpinās “Trīs jūru iniciatīvas” projekts?

Latvija bija “Trīs jūru iniciatīvas” prezidējošā valsts 2022. gadā, un mūsu prezidentūras laikā izdevās vienoties, ka arī ASV puse piedalās ar savu finansējumu 300 miljonu dolāru aizdevuma veidā. Tas bija svarīgs politisks panākums, jo ASV atbalsts līdz ar to ir ne tikai diplomātisks, bet arī praktisks “graudā”. Iniciatīvas attīstība būs atkarīga no projektiem, kas tiks iesniegti, turklāt projektam jābūt ar potenciālu labumu visam reģionam, un projektu izvērtēšanu veic neatkarīgs investīciju fonds.

Jūs pildāt Latvijas vēstnieka pienākumus arī Meksikā. Kā to izdodas apvienot?

Esmu pateicīgs, ka mums Meksikā ir izcila Goda konsule – Beatrise Āboltaņa-Trueblood, kas jau ilgu gadu dara fantastiski labu darbu konsulārā jomā, palīdzot mūsu tautiešiem, kuŗi reizēm nokļūst dažādās Turklāt viņa darbojas arī atbalstot Latvijas – Meksikas kultūras sakarus. Vēstniecības līmenī sadarbojamies ar Eiropas Savienības delegāciju Meksikā, bet pagaidām šī sadarbība notiek tiešsaistē. Līdz šim man nav bijusi iespēja apmeklēt Meksiku, jo vēl arvien mūs ietekmē pandēmija. Tas ir darba lauks, kur daudz ko darīt, un kas vēl *jāsāk art*.

Latvijā viens no lielākajiem notikumiem šogad ir Dziesmu svētki. Vai Latvijas vēstniecībai ASV arī ir kādi plāni sakarā ar Dziesmu un deju svētkiem?

Vairāki vēstniecības darbinieki dzied Vašingtonas latviešu korī, un mēs ļoti ceram, ka mūsu koris nonāks Dziesmu svētkos Rīgā, tāpat kā jūsu Ziemeļkalifornijas latviešu koris. Bet ir vajadzīgs arī konsulārais atbalsts. Rikojam pārvietojamās pasu stacijas izbraukumus, lai nodrošinātu tautiešiem iespēju vasarā braukt uz Latviju un arī lai dotu iespēju parakstīt dokumentus ar elektronisko parakstu. Pavisam nesen mūsu pasu stacija strādāja Sanfrancisko.

Liels paldies vēstniecībai par šo atbalstu pasu personas apliecināšanai! Cik zinu, tad gribētu netrūka, un dokumentus varēja nokārtot pāri par 80 cilvēkiem.

Vai šogad ASV paredzēti kādi Latvijas kultūras projekti, kas notiktu ar vēstniecības atbalstu?

Šogad uz ASV Austrumu piekrasti brauks Latvijas Bruņoto spēku orķestris, un ceram Rokvīles centrā sarīkot koncertu arī latviešu sabiedrībai. Plānojam atjaunot Latvijas kino vakaru tradīciju vēstniecībā, kas tika pārtraukta kovīda pandēmijas laikā. Vēl strādājam pie dažām iecerēm, ko varētu realizēt sadarbībā ar Amerikas latviešu apvienību un kultūras biedrību TILTS.

No kreisās Māris Selga, Taira Zoldnere, Mick Speciale, Laura Ramane // FOTO: Latvijas vēstniecības ASV arhīvs

Māris Selga: “Ļoti daudz būtu darāms, lai palielinātu ASV kapitāla investīciju apjomu Latvijā.”

cik nopietns ir Amerikas atbalsts, un to, ka ASV palīdz Ukrainai, cik iespējams. (“Bukarestes devītnieks” – starptautiska sadarbības organizācija dibināta 2015. gadā, reaģējot uz Krievijas agresiju un Krimas aneksiju).

Runājot par Latvijas – ASV divpusējām attiecībām, turpinās mūsu diplomātijas simtgade, un mēs strādājam, lai notiktu dažādas apmaiņas vizītes. Ukrainas sakarā Latvijas un arī ASV amatpersonas ir vairāk aizņemtas, bet mēs ceram, ka NATO Viļņas samitā jūlija sākumā notiks ASV un Baltijas prezidentu tikšanās. Strādājam arī, lai šajā pavasarī notiktu Latvijas Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa vizīte Vašingtonā, kur tiktu spriests kā veicināt ASV investīcijas Latvijā. Kā vienmēr, mēs pievērstos arī sadarbībai aizsardzības un drošības jautājumos.

Šogad aprit 30 gadu jubileja, kopš uzsākta sadarbība ar

kas turpinās jau 30 gadus, Lietuva sadarbojas ar Pensilvānijas NG, Igaunija – ar Merilandes NG un Latvija – ar Mičiganu. Ļoti ceru, ka šogad arī Mičiganas gubernatore varēs apmeklēt Latviju.

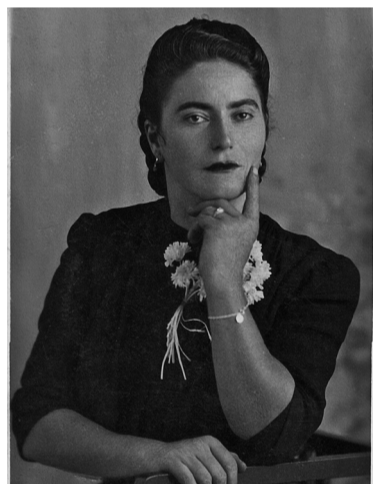
NATO ietvaros Latvija attīsta jaunu Sēlijas militāro poligonu, kas būs starptautiska militārā bāze Aizkraukles un Jēkabpils novadu teritorijās. Bez tam valdībā un Saeimā ir apņemšanās palielināt izdevumus aizsardzības budžetam no 2,5 uz 3% no IKP līdz 2027. gadam vai pat ātrāk, kas ļaus iepirkt militāro tehniku, tajā skaitā arī no ASV. Turklāt ASV Kongress ir apstiprinājis 225 miljonu dolāru finansējumu 2023. gadam visām trim Baltijas valstīm Baltijas Drošības iniciatīvas (*Baltic Security Initiative*) ietvaros.

Kopā ar kolēģiem Ņujorkā strādājam, lai izvirzītu Latviju kā kandidātvalsti ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025. gadā.

RITA
ROTKALE

Atceros, – mans tēvs pēdējos mūža gados stāstīja, kā viņš, negulētās naktīs īsinot, mēģinājis detaļās atcerēties kādu savas dzīves notikumu vai spilgtu epizodi. Daļu savu atmiņu viņš paguva pierakstīt burtnīciņā, kas par laimi ir saglabājusies. Jūtu, ka nu, tuvojoties savai 75 gadu jubilejai, ir pienācis laiks man darīt ko līdzīgu. Tas nebūs biogrāfisks pētījums ar arhīvos veiktiem “izrakumiem” vai aprakstīto notikumu skrupulozām pārbaudēm. Esmu nolēmusi rakstīt tikai par to, ko un kā šodien atceros no redzētā, dzirdētā, piedzīvotā un pār dzīvotā, kā arī papildus uzrakstīt atmiņu skices par sev vistuvākajiem cilvēkiem. Šoreiz tas būs mans mātes brālis Kārlis Buks.

Kad mamma izvēlējās savu brāli par sava dēliņa krusttēvu, viņam bija tikai septiņpadsmit gadi. Un kaut gan man bija savs krusttēvs, tēva leģiona biedrs un draugs Bruno Saulītis, tomēr par krusttēvu es ikdienā saucu mammas brāli. Tā nu viņam šis “tituls” pielīpa. Par viņa bērnību un skolas gaitām man diezgan daudz stāstījusi mamma. Jāatceras, ka pastarītis Kārlis Ōvai piedzima, kad viņai bija jau trīsdesmit deviņi gadi un tikai gadu sena traģiskā pieredze ar dēlu Eidiņu, tāpēc saprotams, ka puisītis tika īpaši sargāts un lolots. Mācības viņš uzsāka Rīgas 36. pamatskolā, kas atradās tikai kvartāla attālumā no mājām un kuras pārzinis bija Kārlis Videnieks, Latvijas patriots un prasmīgs pedagogs. Liecība par pamatskolas pilna kursa beigšanu rāda, ka sekmes puikam bijušas labas un teicamas, kas deva tiesības iestāties vidējā mācību iestādē. Izvēle krita uz prestižo 2. Rīgas Valsts ģimnāziju, kurā Kārlis mācījās no 1939. gada līdz 1944. gadam. Ieskatoties rūpīgi saglabātajās skolas liecībās, kā lielāko kuriozu šodien varam uztvert viņa viduvējās atzīmes tieši angļu valodā. Bet kas tur ko brīnīties, – ģimnāzijas absolventa nākotnes ieceres saistījās ar veterinārmedicīnas studijām. Skolas gados bez obligātajiem mācību priekšmetiem Kārlis interesēja mākslas vēsture, opermūzika, vēlākos gados viņš arī man ar sajūsmu stāstīja par Zentas Mauriņas publiskajām lekcijām Universitātes aulā, kuras tolaik cītīgi apmeklēja, par Mildas Brehmanes-Štengeles lieliskajām operlomām. Taču jēlkādiem nākotnes sapņiem svītru pārvilka skarbā realitāte – tā pašā 1944. gada augustā astoņpadsmitgadīgo jaunekli vācu okupācijas spēki mobilizēja darba dienestā un izsūtīja sākumā uz Dancigu, tālāk uz Breslavu, Stendāli, un no turienes uz Itāliju. Tur fiziski ne sevišķi spēcīgais puisis ticis nodarbināts ceļu remontdarbos, kurināmā sagādē, vagonu izkraušanā. Piemiņai no tā laika dažas Bolonjas apkaimes itāļu meitenes dāvājušas savam *Carlo* fotogrāfijas ar veltījumiem. Ir kara laiks, ir jaunība un ļoti gribas mīlēt. Kad 1945. gada aprīlī sabiedroto karaspēks atbrīvo Itālijas ziemeļdaļu, Kārlis kā ārzemnieku

Graciella un vēl dažas itālietes

svešā teritorijā saņemt gūstā. Viņš nokļūst tā saucamajā angļu zonā un tur *dipišu* nometnē satiek vairākus savus ģimnāzijas biedrus. Vairums gatavojās nezināmam, tomēr kaut cik drošam ceļam Rietumu pasaules virzienā, bet Kārlis atsaucās padomju propagandas aicinājumam atgriezties dzimtenē. Nebija jau tā, ka viņš nesapratu, cik riskanta bija šī izvēle, bet... viņš ļoti gribēja tikt mājās pie savas mammas, tēva, māsas un mazā krustdēla Kika. Tik vienkārši! Mājās viņš atgriezās 1947. gada maijā, divus mēnešus nostrādāja Rīgas Turbomehāniskajā fabrikā par grāmatvedi, spoži nokārtoja eksāmenus iestātei Veterinārmedicīnas fakultātē, bet studēt tajā viņam tika liegts. Nekas neesot ticis paskaidrots, taču piedāvāts bez papildu iestājekāmeniem studēt Pedagoģijas institūtā par angļu valodas skolotāju. Acimredzot zināmās organizācijās tika pieļauts, ka veterinārijā viņš kā ne visai uzticama persona varētu būt kaitīgs, ņems vēl un kādu kolhoza lopu noindēs. Bet kam tais laikos vajadzīga angļu valoda, taču nevienam! Tāda loģika. Pēc mammas nostāstiem studiju ga-

Skolotājs. Krusttēvs. Kārlis Buks.

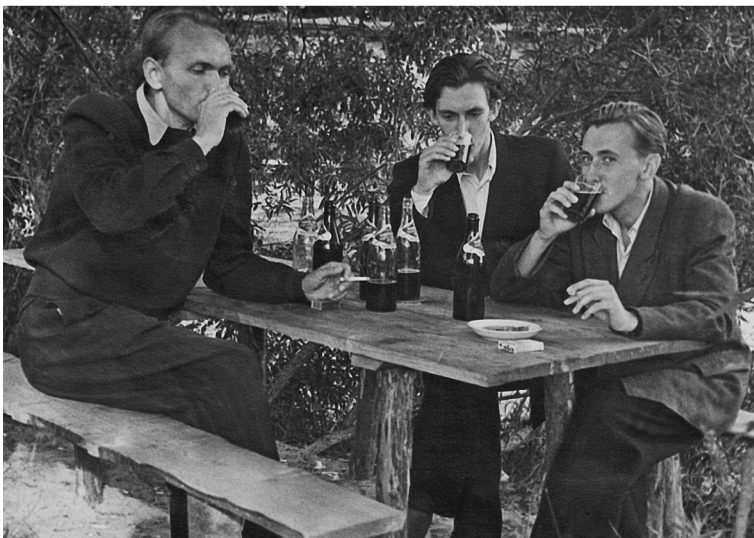
Kārlis un Malda – cerību pilni un laimīgi

kulozi, kas tajos laikos un tajā situācijā bija kaut kas ļoti tuvs nāves spriedumam. Daži no draugiem patiešām nomira, pārējie saprata, ka nopietni jāārstējas un no iepriekšējā vieglprātīgā dzīvesveida jāatvairās. Šķiet, ka tieši šie notikumi ievilka krusttēva raksturā tādu kā vieglas rezignācijas štrihu. Jauno skolotāju, kuram tad bija tikai divdesmit pieci gadi, nosūtīja darbā uz Vircavu. Laiki bija tik skarbi, ka krusttēvs vairākkārt braucis uz Rīgu, lai piemeklētu kādus nebūt apavus saviem audzēkņiem, jo to trūkums vairākiem no viņiem liedzis apmeklēt skolu. Jau pašā skolotāja gaitu sākumā viņa audzināšanas stundas nebeidzās ar skolas zvānu. Atceros, ka vienreiz viņš bija atvedis visu klasi uz Drāmas teātri (tā tolaik saucās Nacionālais teātris), lai noskatītos slaveno Andreja Upīša “Zaļās zemes” iestudējumu. Pēc izrādes kaut kādā neiedomājamā veidā visus izguldīja mūsu dzīvokļa lielajā istabā uz grīdas un, protams, visi tika arī pabaroti. Taču slimība neatkāpās, bija jāārstējas sanato-

rijā, pēc tam regulāri jāveic plaušu gāzēšana, tāpēc nācās atgriezties Rīgā. Pēc atgriešanās Rīgā krusttēvs piecus gadus nostrādāja 31. vidusskolā Vecmīlgrāvī, pēc tam daudzus gadus 49. vidusskolā. Krusttēvs tika iesaistīts kādā tolaik pilnīgi novatoriskā pasākumā, proti, angļu valodas apmācībā Latvijas televīzijā, kur darbojās kopā ar Maiju Andersoni. Tas tolaik bija kaut kas tik ekskluzīvs, ka viņus sāka atpazīt uz ielas sveši cilvēki. Savukārt Kārļa Buka kopā ar Elzu Rusmani sarakstītajā angļu valodas gramatikā vidusskolēniem, izrādās, vēl tagad daudzi skolotāji mēdzot ieskatīties un iesakot to darīt saviem audzēkņiem. Daudzu gadu garumā esmu dzīvojuši viņam cieši līdzās un zinū, ar kādu atbildību viņš gatavojās stundām, cik ļoti viņš dzīvoja līdz saviem audzēkņiem skolas laikā un vēl ilgus gadus pēc kārtējās audzināšanas klases izlaiduma. Redzēju pie viņa nākam audzēkņus konsultēt, bet arī nākotnes izvēles jautājumos. Jā, un gadījās reizēm cauri savas istabas plānājam sienai dzirdēt, kā kāds puisis vai meitene uz sava skolotāja pleca pat izraud pirmās nelaimīgās mīlestības sāpes. Dažkārt viņš saviem skolēniem patiešām bija kā tēvs. Krusttēvs nenoguris organizēja arī tiem laikiem neparastas ekskursijas ar kādu īpaši izzinošu piesitienu. Kā piemērus varu minēt (jo mani viņš visur ņēma līdz) Rundāles pils apmeklējumu vēl ilgi pirms restaurācijas sākuma, iepazīšanos ar Aglonas baziliku, kad tā bija milzu koku ieskauda un bez lielajiem publiskajiem laukumiem visriņķi. Tika braukts arī uz rakstnieku muzejiem, rosinot interesi par latviešu literatūru.

dos krusttēvs ar draugiem esot dzīvojis “uz pilnu klapi”, cenšoties atgūt kara laikā jaunībai noskaustu. Ticis dziedāts, dejots, iedzerts un mīlēts. Viņam līdzās visbiežāk atradusies simpātiska meitene vārdā Malda Paegle. Drīz vien viņa jau visiem oficiāli stādīta priekšā kā Kārļa līgava. Bet tad vienā rāvienā skaistā dzīve un nākotnes sapņu pilis sabruka, – visa kompānija saslima ar tuber-

Kurš gan varētu liegt viņam priecāties par dzīvi?

(Turpinājums 7. lpp.)

Skolotājs. Krusttēvs. Kārlis Buks.

(Turpināts no 6. lpp.)

Nebūtu godīgi, ja es nepiemīnētu tās dažas reizes, kad krusttēvs kā klases audzinātājs ne bez pamatīgām pūlēm izpestīja vairākus savus audzēkņus no lielām nepatīkšanām par svečīšu dedzināšanu pie Čakstes pieminekļa. Kaut šodien tas izklausās neiedomājami, tai laikā šāda nevainīga nodarbe iesaistītajām personām draudēja ar ļoti smagām sekām. Kas, kā un kur tika darīts, īsti nezinu, jo vecāki to apsprieda pusčukstus un pusvārdiem, bet rezultātā jauniešu nākotne bija glābta. Jāsaprot arī, kāds risks tas bija pašam glābējam, ņemot vērā viņa ne visai "tīro" biogrāfiju.

Skolotājs ar savu klasi

Krusttēvam bija samērā plašs draugu un tuvu kolēģu loks. Par spīti telpu šaurībai tika ne vien daudz dziedāts, bet pat dejots (!). Krusttēvā savādā veidā cieši sadzīvoja neviltota sirsnība un bez-

man atmiņā palikušas reizes, kad šī neredzamā distance uz kādu mirkli pagaisa. Sevišķi spilgti es un manas draudzenes atceras manu deviņpadsmito dzimšanas dienu, kad pēkšņi atvērās istabas durvis un pa tām ienāca krusttēvs ar lielu nēģu šķīvi rokās, piesēdās pie galda un kopā ar mums iedzēra pa glāzītei. Bet pats galvenais nāca pēc tam, – viņš nelūgts izcēla savu magnetofonu (mums nevienam toreiz tāda nebija) un uzlika lenti ar slaveno grieķu Zorbas deju sirtaki, mēs visi ar krusttēvu centrā satvērāmies sākuma pozīcijā un ar neiedomājama entuziasma metāmies trakajā dejā.

Darbā pie topošās skulptūras

mākslinieces Lizes Dzeguzes studiju Mazajā Ģildē. Nodarbības notika senās celtnes pagrabstāvā, tāpēc krusttēvs, vakaros dodoties uz studiju, mēdza teikt: "Es aizeju uz pagrabu!" Veidoti tika gan lielformāta darbi ģipsī un šamotā, gan darināti nelieli kokgriezumi. Studijas gadskārtējās izstādēs VEF Kultūras pili neiztrūkstoši tika eksponēti arī krusttēva darbi. Vēl pie krusttēva prasmēm jāmin viņa sasniegumi kulinārijā, piemēram, īpaši izslavētas bija viņa darinātās šokolādes desas, tāpat olu liķieris un citi gardumi. Rīgas 49. vidusskolā krusttēvs izaudzināja septiņus izlaidumus, no viņa skolniekiem nākuši ministri, diplomāti, izcili ārsti, aktieri un režisori, dzejnieki un komponisti, angļu valodas pasniedzēji, arī vienkārši krietni cilvēki. Man ir prieks, ka bijušie skolnieki parūpējās, lai mūža vakarā viņu skolotājs nokļūtu zemē, kuras valodu viņš bija tik sekmīgi mācījis. Viņš izdzīvojis gan pa Londonu, gan Līdsu un citām pilsētām, noskatījās Šekspīru Londonas Nacionālajā teātrī. Tomēr nevar noliegt, ka ne visiem, tostarp skolas vadībai, bija pieņemams viņa prasīgums, precizitāte, tiešums. Varbūt tāpēc viņš, tikko sasniedzis pensijas vecumu (tikai 60 gadus!), no 49. vidusskolas aizgāja. Daudziem arī vēlāk viņš palīdzēja privāti, kategoriski atsakoties par to ņemt naudu. Ap šo laiku arī atjaunojās krusttēva saikne ar savu bijušo

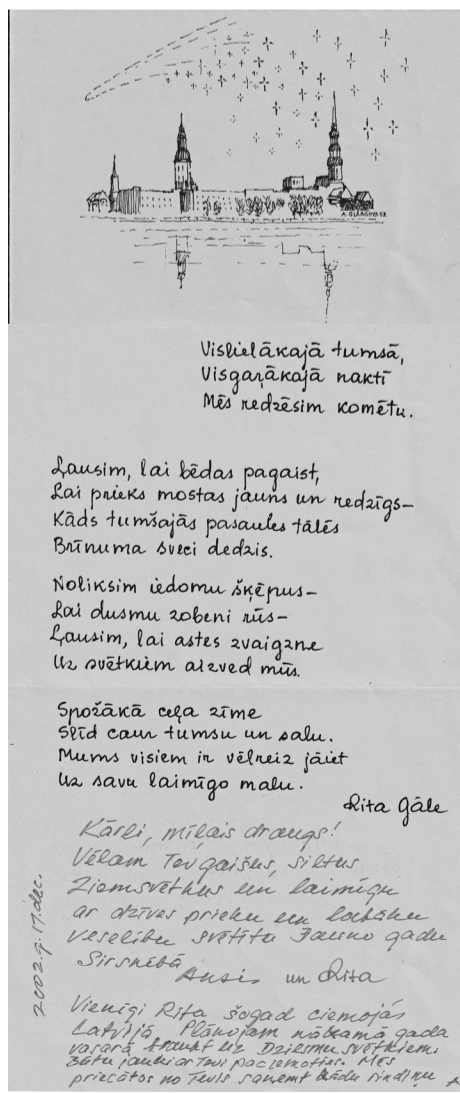
skolasbiedru, trimdā Amerikā mītošo Ansi Uibo. Sākumā tā bija tikai sarakste, bet, kad Ansis ar savu dzīvesbiedri dzejnieci Ritu Ģāli sāka regulāri apmeklēt dzimteni, viņi neizlaida iespēju satikties. No krusttēva stāstītā sapratu, ka viņus saista patiesi sirsnīgas atmiņas un draudzība. Uz dažiem gadiem krusttēvu vēl pierunāja pastrādāt Rīgas 93. vidusskolā, bet tad jau arī saasinājās veselības problēmas, sākās kaulu deformācijas un citas vainas.

Sekoja viena slimnīca, nākamā, un tad jau tapa skaidrs, ka viens dzīvot viņš vairs nespēs. Pie mums pārcelties viņš nebija ar mieru, tāpēc man piekrita uzdevums atrast piemērotu pensionātu, kārtot dokumentus un visu pārējo. Augusta beigās kopā ar slimnīcas sociālo darbinieci un manu papu mēs krusttēvu pārvedām uz pensionātu "Ezerkrasti" Bergos. Turpmākos trīs mēnešus ik pārdienu uz maiņām mēs visi trīs – paps, mamma un es – braucām cauri visai Rīgai apciemot radnieku. Ciemos pie viņa nāca arī bijušie kolēģi un skolnieki. Nolēmu turpat pensionātā sarīkot viņam 77. dzimšanas dienas svinības, jo nešaubīgi jutu, ka citu dzimšanas dienu kopā ar viņu vairs nebūs. Dabūju vadības atļauju, salūdzu viesus, pasūtīju cienastu, un 6. oktobrī improvizētie svētki varēja notikt. Krusttēvs savā mūžā bija man ļoti daudz palīdzējis, pie tam tik smalkjūtīgi, lai nebūtu jājūtas parādnieci. Diez' vai es bez viņa atbalsta būtu varējusi izbaukt tik daudzas ārzemes un atļauties daudz ko citu. Tāpēc patiešām kā likteņa dāvanu uztvēru iespēju kaut nedaudz atmaksāt viņam ar šīm mazajām svinībām, kurās klātesošie un viņš pats atzina, ka darbīgais mūžs nav bijis velts. Pēc diviem mēnešiem – 11. decembrī viņa sirds pārstāja pukstēt. Uz bērēm II Meža kapos bija sanācis melnais tūkstošis pavadītāju, par ko šokā bija kaprači, jo viņi iepriekš bija brīdināti, ka jānobērē būs viens no nabagmājas atvests vecītis, iespējams, tikai ar pāris pavadītājiem. Šķirstā viņam līdzīgu ieliku pedējo pārstrādāto angļu gramatikas izdevumu. Kapličā Šarla Guno "Ave Maria" dziedāja krusttēva dievinātā skolniece operdziedone Elga Brahmane, kuru mums nebija izdevies sameklēt, bet kura bija atnākusi uz savu galvu un izpildīja sava skolotāja pedējo gribu. Krusttēvs tika apglabāts līdzās vecākiem, par kuriem bija nesavtīgi gādājis savas dzīves laikā. Kapu aizraka viņa bijušie skolnieki, tostarp toreizējais Veselības ministra vietnieks Viesturs Boka. Pensionētais skolotājs pedēja ceļā tika pavadīts ar tādu godu kā Tautas mākslinieks. Nākamajā krusttēva dzimšanas dienā kapavietā atklājām piemiņas akmeni ar uzrakstu "Skolotājam Kārlim Bukam, viņa tēvam Eduardam un mātei Annai". Bet par godu krusttēva 80. jubilejai savikšņu piemiņas sarīkojumu Teātra muzejā, uz kuru sanāca ļoti daudz viņa tuvinieku, kolēģu, bijušo skolnieku un kurā centrālo vietu biju atvēlējusi skaistam opermūzikas koncertam. Punktu savai atmiņai šķicei es gribu pielikt ar krusttēva sevišķi mīlētā un bieži citētā dzejnieka Šellija rindām, kuras, krusttēva roku pārrakstītas, atradu viņa papiros: Mēs mākoņi, kas mēness vaigu skaram, Kas steigā drūzmēdamies skrejām. Vien mirkli atmirdzēt mēs naktī varam, Uz neatgriešanos tad tumsā ejām.

mēra devīgums ar tādu kā angļu lorda vēsu atturību. Viņam nevarēja tā vienkārši pieskriet klāt un nobučot uz vaiga. Tādēļ jo īpaši

tēvs būtu, viņam bija interese arī par citām nodarbēm. Viņš labi zīmēja, bet pavisam nopietni pievērsās tēlniecībai, apmeklējot

LATVIEŠI KANADĀ

Saulaine dimd!

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto lauku īpašumā Saulaine pirmā 2023. gada Pavasara talka!

Kalnā kāpu skatīties,
Kā raženi upe tek:
Pa malām zelts tecēja,
Vidū rit sidrabiņš. (t.dz.)

Mēs, kas Saulaini esam iepazinusi un iemilējuši, šis skats no Saules kalna pāri Saulaines upei jau liekas ikdienišķs, tomēr vienmēr apburošs. Bet ciemiņi no ārpusēs, īpaši no Latvijas, ir vienmēr salīdzinājuši šo skatu ar Gauju. Kur vēl var būt skaistāk? Kā mājās! Un strādājot kā darbīgās bites, visa Saulaine čalo un dimd, tāpat kā upe!

Talkas Saulainē ir ļoti populāras – sirsnība, laipnā uzņemšana, daudz un dažādu darbu visām vēlmēm un spējām – vienmēr ir ko darīt, lai Saulaini sagatavotu nākošajai sezonai. Un Saulainē paredzēti tik dažādi sarīkojumi: Kritušo karavīru godināšana, pieminēkļa 60 gadu jubileja, Jāņi, divdesmit otrie Rudens svētki, piecas kāzas...un daudz vēl!

Nāciet mūsu pulkā sestdien, 29. aprīlī, 9:00 no rīta! Sagaidīsim jūs ar smaidu, karstu kafiju un sātigām brokastīm. Līdz diviem pēcpusdienā atkal gribēsies ēst?

Baudīsim pusdienas šefpavāra Raimonda Rūtiša gādībā. Par saldo ēdienu rūpēsies Elviga Sebre un Natālija Tanne. Pēc pusdienām būs iespēja katram talciniekam izvēlēties citu talcinieku gādātus pārsteigumus, apslēptus laimētus. Šī tradīcija ir izveidojusies par tik jauku izklaidi – kam nav vajadzīgas vilnas zeķes, augstas kvalitātes šokolāde vai no Kvebekas importēts melleņu ievār-

jums? Atcerēsieties un pieminēsiet netaiņi, čaklo un strādīgo "biti" Mirdzu Māliņu, kuŗa desmitiem gadu strādāja plecu pie pleca ar pārējām virtuves saimniecēm, palīdzot nometnē, visos sarīkojumos un visur, kur bija vajadzīgs zinīgs, veikls pieskāriens.

Dažas fotogrāfijas atspoguļo vispazīstamākos skatus Saulainē, bet ne jau visus! Brauciet baudīt pavasari Saulainē un palīdzēt to

uzturēt! Talcinieki, kas agrāk strādāja kā milži, tagad saka, ka nevar paveikt ne tuvu tam, ko agrāk darīja. Neviens no jums nesagaida to, "kas agrāk bija" – bet vienmēr ir kaut kas, ko var padarīt un labi justies. Galvenais, ka var darbu izvēlēties!

Tuvākai informācijai sazinieties ar Saulaines saimniekiem Ievu Lagzdiņu un Marcin Binowski, 705-424-1118, saulainerc-

@gmail.com!

Jo... Saulainē mums TIKAI labi klājas! (Ja meklējat kādas īpašas grāmatas, lūdzu, sazinieties ar Kristīni pirms talkas datuma, lai varam pieprasījumus jums sameklēt!)

www.saulaine.com

Kristīne Kirsch-Stivriņa
stivrins2020@gmail.com

Vai 705-424-6226 (parastais telefons ar atbildētāju)

Kantāte "Dievs, Tava zeme deg!" šajā zīmīgajā laikā skan arī Kanadā

Septiņdesmit deviņus gadus kopš Lūcijas Garūtas kantātes "Dievs, Tava zeme deg!" pirmatskaņojuma 1944. gada 15. martā Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā šī pārļaicīgais un satricinoši drāmatiskais darbs izskanēs Otavā.

19. martā plkst. 15.00 Otavā Asizes Franciska baznīcā, 20 Fairmont Avenue, notiks koncerts

"Composed by Women: Music of War and Peace", kuŗa iekļauta arī Lūcijas Garūtas kantāte "Dievs, Tava zeme deg". Uzrunas teiks Latvijas vēstnieks Kaspars Ozoliņš un Kanadas vēstniece sievietes, miera un drošības jautājumos

ŽAKLĪNA O'NĪLA

Lūdzam atsaukties!

Jauns cilvēks Amerikā vēlas iegādāties Ulza Ģērmaņa grāmatas "Latviešu tautas piedzīvojumi" izdevumu angļu valodā – "The Latvian saga". Ja jūsu rīcībā ir šī grāmata un esat gatavi to pārdot vai dāvināt, lūdzu, zvaniet pa tālruni: +1 (516) 375 7745 vai sūtiet ziņu redakcijai.

Apmeklējiet LATVIS mājaslapu un iegādājieties mākslas darbus!

Brīvība ir svēta. Mums jādara viss iespējams, lai aizsargātu un iestātos par savu un citu brīvību ikdienā. Ukrainiņiem ir tiesības brīvi dzīvot savā valstī, un Kanadas latviešu mākslinieku vienība LATVIS atbalsta Ukrainu tās pretstāvēšanā un cīņā par brīvību.

Pieminot gadu kopš Krievijas vardarbīgā pilna mēroga iebrukuma Ukrainā, LATVIS mākslinieki ir ziedojuši savu mākslas darbus, lai vāktu līdzekļus Ukrainai un tās aizstāvjiem. Visi ieņēmumi no pārdotajiem mākslas darbiem tiks ziedoti humanitāri palīdzībai Ukrainai (Ukrainian Humanitarian Appeal), atbalstot arī tos ukraiņus, kas ieradusies kā bēgļi Kanadā.

Izstādē piedalās 18 visu paudžu latviešu mākslinieki ar 33 daudzveidīgiem mākslas darbiem, ieskaitot gleznām, zīmējumiem, printiem, rotaslietām, fotogrāfijām, kollāžām, keramiku un tekstilskulptūrām.

Esam ļoti pateicīgi par atbalstu no tik daudziem māksliniekiem, kuŗi ziedoja savus mākslas darbus šai iniciatīvai, kā arī izsakām lielu pateicību visiem pircējiem, kas jau ir iegādājušies mākslas darbus, un visiem, kas ir palīdzējuši mums izplatīt informāciju.

Ar lielu prieku paziņojam, ka kopš izstādes atklāšanas 24. februārī esam jau pārdevuši trešdaļu no mākslas darbiem! Ļoti ceram, ka arī pārējie mākslas darbi atradīs savas jaunās mājas, lai mēs varētu ziedot pēc iespējas

vairāk līdzekļu Ukrainai.

Visi darbi ir apskatāmi <https://www.latvis.ca/> mājaslapā, un tur-

darbi tiek pārdoti rindas kārtībā. Lai iegādātos mākslas darbu, lūdzu rakstiet uz e-pastu: latvis@gmail.com

Māra Gulēna. Tulpes

Ilze Lidums. Field of Dreams

māka informācija ir arī atrodama mūsu Instagram kontā (@latvis.ca), kā arī mūsu Facebook lapā (LATVIS). Piegādi varam organizēt visā pasaulē, un mākslas

Elizabete Ludviks. Sudraba un tirkīza auskari

ca@gmail.com, norādot mākslas darba nosaukumu.

Pateicoties jūsu atbalstam, mēs varam darīt, ko varam, lai palīdzētu Ukrainai brīvības ceļā.

Slava Ukrainai!

ANNA EIHENBAUMA,
LATVIS priekšsēde
Latvija Amerikā
Latvija Amerikā, nr. 9

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Ādažu bāzē viesosies sabiedroto valstu vēstnieki

3. martā Ādažu bāzē Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieks ģenerālmajors Imants Ziediņš tikās ar NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas dalībvalstu vēstniekiem NATO, lai pārrunātu aktuālos sadarbības un reģionālās drošības jautājumus. Sabiedroto valstu vēstnieki iepazīna Ādažu bāzi, tiksies ar Sauszemes spēku Mechanizētās kājnieku brigādes štāba priekšnieku pulkvedi Igoru Harlapenkovu, NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas komandieri pulkvežleitnantu Kreigu Higinu (*Craig Higgins*), daudznacionālā divīzijas štāba "Ziemeļi" komandieri ģenerālmajoru Flemingu Matiasenu (*Flemming Mathiasen*) un NATO *Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra vecāko ekspertu Gunu Šnori*.

NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu izveides un izvietojuma mērķis ir veicināt NATO īstenoto atturēšanu un stiprināt alianses aizsardzību, demonstrējot alianses solidaritāti un apņēmību aizstāvēt aliansi pret jebkāda veida agresijas izpausmēm. Daudznacionālo kaujas grupu Latvijā vada Kanada, un to veido vairāk nekā 1700 karavīru no 11 valstīm – Albānijas, Čehijas, Itālijas, Islandes, Kanādas, Melnkalnes, Polijas, Slovākijas, Slovēnijas, Spānijas un Ziemeļmaķedonijas.

Ikdienā sabiedroto karavīri piedalās kopīgās militārās mācībās ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, tādējādi uzlabojot savietojamību ar sabiedrotajiem, lai spētu reaģēt uz drošības vides izaicinājumiem.

Vienošanās par sabiedroto spēku klātbūtni Baltijas valstīs un Polijā NATO paplašinātās klātbūtnes ietvaros tika apstiprināta NATO samītā Varšavā 2016. gada jūlijā, šādi demonstrējot alianses vienotību un apņemšanos aizsargāt NATO dalībvalstis pret iespējamu agresoru. Savukārt jau 2017. gada 19. jūnijā Ādažu bāzē notika svinīgā NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas sagaidīšanas ceremonija.

Daudzas ārvalstu vēstniecības plāno piedalīties Lielajā Talkā

Atsaucoties Zviedrijas Karalistes vēstnieces Latvijā Kārinā Hēglunde (*Karin Höglund*) un Īrijas vēstnieces Latvijā Īmeras Frīlas (*Eimear Friel*) iniciatīvai, liels ārvalstu vēstniecību skaits Latvijā izrādījis interesi šogad piedalīties Lielajā Talkā, kas notiks 22. aprīlī. Zviedrijas un Īrijas vēstniecības jau iepriekš

cieši sadarbojās ar Lielo Talku un šogad aicināja arī savus kolēģus no citām valstīm pielikt roku, lai Latvija kļūtu tīrāka un skaistāka visiem.

Zviedrijas vēstniecībai ir sena vēsture, piedaloties videi un klimātam draudzīgos projektos Latvijā, jo šie jautājumi ir prioritāri gan Zviedrijā, gan tās ārpolitikā.

Kārina Hēglunde: "Mēs visi dalām šo zemi, un mums jāapvieno spēki, lai sargātu apkārtējo vidi. Ticam, ka, piedaloties Lielajā Talkā, varam dot savu ieguldījumu tīras un zaļas Latvijas veidošanā šodien, kā arī veicināt izpratni par pūlēm, kas visiem jāpieliek, lai Latvija, Eiropa un Pasaule būtu zaļa un pārtikusī arī rītdien."

Zviedrija šobrīd ir Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts (līdz šā gada jūnijam). Viena no galvenajām prezidentūras prioritātēm ir "zaļā" pāreja. Globālā klimata problēma prasa globālu reakciju, un Eiropai jārāda piemērs, sasniedzot vērienīgus klimata mērķus un pārrīkojot zaļo pāreju uz klimatneitralitāti un dabai pozitīvu nākotni. Mūsu vides tīrības uzturēšana un tādu atkritumu ražošanas samazināšana, kas var piesārņot mūsu zemi un ūdeni, ir svarīga šīs prioritātes sastāvdaļa, un Lielā Talka ir lieliska iniciatīva, kas šo jautājumu aktualizē.

"Zviedrijas vēstniecība ir arī lepna un pateicīga par to, ka šogad Lielās Talkas atbalstītāju lokam pievienojas arī divi Zviedrijas-Latvijas uzņēmumi – juridiskā firma "Glimstedt" un mežsaimniecības uzņēmums "SCA", uzsver Kārina Hēglunde.

Īrijas vēstniece Latvijā Īmera Frīla: "Īrijas vēstniecībā uzskatām, ka ikvienam ir pienākums rūpēties par apkārtējo vidi, to cienīt un sakopt. Mēs dzīvojam un strādājam Latvijā dienu dienu, un, piedaloties Lielajā Talkā, vēlamies sniegt arī savu ieguldījumu, lai Latvija kļūtu par skaistu un zaļu valsti. Jo vairāk cilvēku, kuŗi gatavi sniegt savu palīdzīgo roku, jo lielāku darba apjomu varam paveikt. Tāpēc vēlējamies šajā darbā iesaistīt pēc iespējas vairāk Latvijā rezidējošo vēstniecību, lai mūsu kopīgais darbs radītu pozitīvas pārmaiņas.

Varam redzēt klimata pārmaiņu ietekmi mūsu pašu valstīs un Latvijā. Neviens pret tām nav pasargāts. Mūsu pienākums – darīt visu iespējamo, lai sakoptu vidi mums apkārt un dzīvotu vidi cenošā veidā. Piedalīšanās Lielajā Talkā ir tikai viens veids,

kā mēs, vēstniecības, varam to darīt. Citi veidi, kā varam piekopt videi draudzīgu dzīvesveidu savā ikdienā – piemēram, pārliecināties, ka samazinām plastmasas izmantošanu, pārstrādājam vai atkārtoti izmantojam un veicam vides ziņā ilgtspējīgas izveles."

Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums – PLEIF

5. jūlijā Rīgā jau 10. reizi norisināsies viens no nozīmīgākajiem ekonomikas forumiem Latvijā – Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PLEIF).

Forums notiks četrās tematiskajās daļās – Latvijas ekonomikas attīstība un investīcijas, darbaspēka piesaiste un piedāvājums, inovācijas medicīnā un enerģētikas jomā un valsts tēla nozīme uzņēmējdarbības un tūristu piesaistē. Katru no daļām ievadīs nozares ekspertu prezentācijas, kam sekos diskusijas.

Konferenci atklās Valsts prezidents Egils Levits un Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdētājs Pēteris Blumbergs. Tajā piedalīsies arī Rīgas galva Mārtiņš Staķis un vairāki spēcīgi ar Latviju saistīti uzņēmēji, kuŗi guvuši panākumus gan Latvijā, gan pasaulē. Sekojiet informācijai foruma mājaslapā www.pleif.lv.

Kādu saturu Latvijā dzēs Facebook

Re: Baltica secinājumi

Nedrīkst vienu nāciju nostādīt zemāk par pārējām. Vairākos iesūtītajos piemēros aprakstīta situācija, kurā agresīvi izturējies kāds krievu tautības pārstāvis, un ieraksta beigās autors vispārīgi secina: "Tādi jau tie krievi ir." Nedrīkst saukt vispārīgi pie konkrētas nācijas piederīgos par "zombijiem", "orkiem", "troļļiem". Piemēram, "krievu orķi". Tas esot dehumanizācija jeb cilvēcisku īpašību atņemšana. Toties drīkst lietot "vatņiki".

Nedrīkst salīdzināt pie konkrētas nācijas piederīgos ar dzīvniekiem negatīvā nozīmē. Piemēram, "krievi uzvedas kā cūkas".

Nedrīkst izmantot nicinošus konkrētu nāciju apzīmējumus (*slur*), kas viņiem rada nepatīkamas izjūtas. Piemēram, "zīdi", "hoholi", "maskaļi", "kacapi", "ukras", "rusņā".

Nedrīkst aicināt uz vardarbību pret konkrētu nāciju vai cilvēku. Nedrīkst aicināt cilvēku pārvietot pret viņu gribu. Piemēram, teikt kādam: "čedomān, vokzal, Moskva" vai "vajadzētu sākt bombardēt Krieviju".

Nedrīkst aicināt iznīcināt konkrētus objektus. Piemēram, aicināt bombardēt elektrostacijas Krievijā, lai viņi saprastu, kā jūtas ukraiņi. Par to bloķēja žurnālista Kārļa Streipa profilu.

Nedrīkst saukt par "šmaru", "šluru", "mauku", "kropļi" nevienu sievieti, ne visas kopumā. To skaitā publiskas personas, jo šos apzīmējumus *FB* uzskata par īpaši rupjiem.

Nedrīkst vienkāršu *FB* lietotāju saukt par "kuci", taču tā drīkst saukt publisku personu.

Drīkst izmantot apzīmējumus "naciķis", "homofobs", "ksenofobs", jo *FB* tos uztver kā ideoloģiskus apzīmējumus, ne rupjus aizskārumus. Šī noteikuma kontekstā drīkst publicēt karikatūras, kur izsmej, piemēram, Krievijas prezidentu, taču problēma

latviešu gribu, drosmi un prasmi ar ieročiem rokās cīnīties pret padomju okupāciju.

1945. gada 2. un 3. martā Stompakos Latgales partizāni izcīnīja lielāko kauju Latvijas nacionālo partizānu vēsturē. Otrā pasaules kara rezultāts bija jau izšķirts. Latvijai tas nozīmēja atkārtotu padomju okupāciju, teroru, represijas un rusifikāciju. Taču šī atceres diena atgādina

parasti ir pavadošajā tekstā. Ja tajā būs kāds no rupjajiem vai nicinošajiem apzīmējumiem, *FB* dzēs visu ierakstu.

No Ingas Sprinģes (*Re: Baltica*) publikācijas nedēļrakstā IR š. g. 2. – 8. marts

2. martā – Nacionālo partizānu bruņotās pretošanās atceres diena

"Tā ir diena, kad mēs godinām

par to cilvēku patriotismu, drosmi un varonību, kuri ar ieročiem rokās cīnījās pret okupantu pārspēku. Mūsu uzdevums ir nostiprināt pretošanās vēsturi nacionālajā atmiņā. Mums ar lepnumu par to ir jāstāsta starptautiskajai sabiedrībai," savā uzrunā teica Valsts prezidents Egils Levits.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Levits jau trešo reizi Ukrainā ticis ar Zelenski

Latvijas prezidents Egils Levits 3. martā devās uz Lvivu, kur tikās ar Ukrainas prezidentu Volodimiru Zelenski. "Saturīga un simboliska Latvijas prezidenta vizīte Ukrainā. Paldies par principiālo atbalstu gan militāri, gan politiski, par skaidru izpratni, ka agresoram nevar dot nevienu iespēju. Ukraina un visa Eiropa uzvarēs!" sociālajos tīklos par tikšanos vēstīja Zelenski.

Šī bija trešā reize, kad Levits apmeklēja Ukrainu kopš pagājušā gada 24. februāri Krievija sāka plaša mēroga iebrukumu Ukrainā. Latvijas prezidents aktīvi iestājas par starptautiska tribunāla izveidošanu, ar kuŗa palīdzību varētu sodīt Krieviju par tās noziegumiem Ukrainā. Levits tāpat ir aicinājis Rietumvalstis turpināt atbalstīt Ukrainu.

SAB: Tieša Krievijas iejaukšanās Saeimas vēlēšanās nav konstatēta, tomēr ietekmi īsteno ar propagandu

Lai arī tiešā veidā iejaukšanās 14. Saeimas vēlēšanās no Krievijas puses netika konstatēta, tomēr ilgtermiņā Krievijas propagandas vēstījumi ir sasnieguši ievērojamu Latvijas sabiedrības daļu, savā pagājušā gada darbības pārskatā secina viens no Latvijas specdienestiem – Satversmes aizsardzības birojs (SAB). Pārskatā SAB atsauca uz sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS pērn pavasarī veiktās aptaujas datiem, kas atklāja, ka 45,7% no krievvalodīgajām ģi-

menēm NATO klātbūtni Latvijā vērtēja negatīvi un 41% uzskatīja, ka Krievijas intervence citās valstīs ir attaisnojama un nepieciešama.

Patlaban Krievijas iespējas izplatīt savus informatīvos vēstījumus ir kļuvušas ierobežotākas, jo Rietumu valstis ir bloķējušas pieeju propagandu izplatīšanai mediju vietnēm un izraidījušas Krievijas diplomātus, norādījis

SAB. Neraugoties uz to, Krievija cenšas atrast jaunus risinājumus savu informatīvo darbību īstenošanai, kas SAB vērtējumā būs visai izaicinoši.

SAB novēroja, ka Krievijas propagandas mediju rakstu saturs priekšvēlēšanu laikā būtiski neatšķiras no citiem periodiem: Kremļa paustie vēstījumi turpināja veidot negatīvu Latvijas tēlu, nevis izrādīja īpašu atbalstu kādai konkrētai partijai. Krievijas propagandas medijiem bija drīzāk reaģējoša, nevis proaktīva pieeja un tie reaģēja uz vietējiem notikumiem vai amatpersonu izteikumiem.

Prokremlisko mediju mērķauditorija sociālajos tīklos bija Latvijas krievvalodīgie iedzīvotāji un laika periodā pirms 14. Saeimas vēlēšanām šie mediji fokusējās uz vēstījumiem par krievvalodīgo diskrimināciju Latvijā, kritizējot valdību.

Vidzemi klāj līdz

44 centimetriem dziļš sniegs

Nedēļas nogalē visvairāk snidzis Vidzemē, arī galvaspilsētā, un dziļākā sniega sega klāj Alūksnes un Cēsu pusi, liecina Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) dati. Daudz snidzis arī Kurzemes ziemeļaustrumos, aptuveni 30

cm dziļš sniegs ir arī Madonā un Dagdā, savukārt Daugavpils meteoroloģiskajā stacijā ir deviņi centimetri sniega.

LVĢMC novērojumu stacijās sniega segu mēra ultraskaņas sensors speciāli sagatavotā laukumā. Meteoroloģiskās stacijas parasti atrodas atklātā vietā, un novērojumu punktā vējš nereti nopūš sniegu, tādēļ vidējais sniega segas biežums apkārtnē var būtiski atšķirties no tā, kas izmērīts novērojumu stacijā.

KULTŪRAS ZIŅAS Cēsu koncertzālē notiks festivāls "Pēteris Vaska mūzikas aprīlis"

15. un 16. aprīlī festivālā Cēsīs pirmo reizi viesosies Tallinas kamerorķestris somu diriģenta Juha Kangas vadībā, lai kopā ar altisti Ilzi Kļavu atskaņotu Vaska koncertu altam. Festivālā būs skatāma kamerģitāras un dejas sinerģija "Trio Vitruvi" un Dānijas Karaliskās operas baleta solistu sniegumā.

Festivālu atklās 15. aprīlī ar ekspozīcijas "Sirdsapziņas uguns" atbalsta fonda rīkotu sarunu "Plaisu sadziedēšana". Mūsdienā Latvijā cenzūra saskaņā ar Latvijas Satversmi ir aizliegta, radošam cilvēkam ir brīva iespēja izpausties jebkurā žanrā, stilā un estētikā. Sarunas gaitā varēs uzzināt kādos apstākļos nācās strādāt jaunam komponistam Latvijas PSR, kā funkcionēja padomju cenzūra un kādi šķēršļi tika likti jaunā komponista ceļā, kuŗu komunistu funkcionāri bija atzinuši par pa-

domju ideoloģijai neatbilstošu un nevēlamu. Komponists dalīsies pieredzē, kā radoši cenzūras apiešanas meklējumi un pretošanās padomju sistēmai pārtapa par veiksmīgu starptautisku karjeru veicinošos faktoros. Sarunu vadīs mūzikologs, cenzūras pētnieks Edgars Raginskis, un, pateicoties Kultūras ministrijas atbalstam, dalība tajā būs bez maksas.

15. aprīļa programmas kodols būs P. Vaska koncerts alta vijolei un stīgu orķestrim, kas 2016. gadā komponēts Grammy balvas nominantam, altistam Maksimam Risanovam, bet Cēsīs skanēs Ilzes Kļavas lasījumā.

Savukārt P. Vaska dzimšanas dienā, svētdien, 16. aprīlī, apmeklētājus sagaida īpašs koncerts, kuŗā Latvijas klausītājiem būs iespēja iepazīt vienu no spožākajiem jaunajiem ansambļiem Eiropā – dāņu "Trio Vitruvi" un viņu dejas projektu "Kammerballetten".

Valmiermuižā notiks pavasara saulgriežu daudzināšana un tirdziņš "Gardu muti"

18. martā līdzās Valmiermuižas alus darītavai tiks ieskaninātas pavasara saulgriežu svinības un tirdziņš "Gardu muti". Valmiermuižā būs sabraukuši tirgotāji no visas Latvijas ar latviskiem produktiem. Mājražotāji būs saveđuši kārumus, sieru, maizi un gaļu, savukārt amatnieki būs sarūpējuši pavasarīgus mājas dekorus, rotas un drānas. Pavasara svētkiem par godu "Valmiermuižas alus" saimnieks galdā cels gan īpašu veltījumu Lielai dienai, gan Kokmuižas alus garšas, gan "Gardu muti" zelterus.

"Valmiermuižas alus" virtuvē varēs baudīt pavasara saulgriežu svētku pusdienu maltīti, bet mazliet vēlāk Valmiermuižā sauks putnus un sauli, dziedās pavasara un arī kādu Lielās dienas dziesmu, būs sarunas par pavasara gaidīšanu un tradīcijām kopā ar pasaules mūzikas grupu "Ududu".

Valmiermuižas staļļa saime piedāvās zirgu izjādes Valmiermuižas parkā bet, gatavojoties zemes un lauku darbiem, dārzkope un seno sēklu lolotāja Sandra Stabinge vadīs sēklu atpazīšanas rotaļu ģimenēm un "For My Plants" darbnīcā būs iespēja sasēt mikrozaļumus līdzņemšanai un kopīgi apspriest veiksmīgas telpaugu kopšanas nosacījumus. Tiks arī krāsotas olas.

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā skatāma Baltijas valstu naudas izstāde "100 gadi: lits, lats, krona"

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā (LNVM) no 4. marta skatāma Baltijas valstu naudas izstāde "100 gadi: lits, lats, krona".

Pirmā numismātikas izstāde, kuŗā līdzās tika eksponētas trīs Baltijas valstu valūtas, notika pirms vairāk nekā 30 gadiem. Svinot neatkarības atgūšanu, Baltijas valstis gaismā cēla savus valstiskuma simbolus – himnas, karogus, ģerboņus un arī nacionālās valūtas. Izstāde "Nauda Igaunijā, Latvijā un Lietuvā, 1915-1940", kuŗā bija atainota kronas, lata un lita vēsture, tika izrādīta Viļņā, Tallinā un Rīgā. Kopš tā laika trīs Baltijas valstis un to monetārās sistēmas piedzīvojušas vairākus nozīmīgus pavērsienus: nacionālo valūtu atjaunošanu, eiro ieviešanu, iestāšanos Eiropas Savienībā un NATO.

Ziņas apkopojā
SALLIJA BENFELDE

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

JURIS
LORENCIS

Marta sākumā man bija iespēja pēc ilgāka laika atkal ieraudzīt Turcijas lielāko pilsētu, 15 miljonu apdzīvoto Stambulu. Seno Konstantinopoli, Bizantijas impērijas galvaspilsētu, "otro Romu". Pirmais, kas pārsteidza *Turkish Airlines* lidmašīnā jau Rīgā – starp pasažieriem bija tikai daži latvieši. Tātad arī Rīga pamazām pārvēršas par kaut nelielu, tomēr internacionālu metropoli. Turki, arabi, indieši, igauņi, lietuvieši, bet visvairāk – krievi ar Latvijas un Krievijas pasēm rokām. Kopš Krievijas agresijas pret Ukrainu no Rīgas vairs nav iespējams "pa tiešo" aizlidot uz Krieviju. Palikušas vien dažas tranzīta iespējas, un Stambula lidosta ir viena no tām. Iepriekšējo reizi es redzēju šo pilsētu 2008. gada augustā. Tik precīzi šo laiku atceros tāpēc, ka manas uzturēšanās laikā sakās karš, Krievija iebruka Gruzijā. Tolaik Turcijā dzīvoja 70 miljoni cilvēku, šodien – 88,5 miljoni. Aizvadītajā 2022. gadā tas palielinājās par 1, 5 miljoniem. No tiem viens miljons bija dabiskais pieaugums, bet pus miljons – imigranti. Turcijā šodien ierodas bēgļi no Sirijas, Irākas, Afganistānas un nu jau arī krievi, kuŗi cenšas izvairīties no iesaukšanas armijā. Tāpat Turciju kā tranzīvalsti izmanto indieši, irāņi, pakistāņi un cilvēki no Āfrikas, kuŗi cer nelegāli iekļūt Eiropā. Pietiek paraudzīties kar-

tē, lai saprastu, cik tuvas un grūti nosargājamas ir grieķu salas. Vairāk tāpēc pilsētā šodien tik bieži dzird arābu valodu. Viesnīcā, kuŗā esmu apmeties, apkopēji un oficianti savā starpā sarunājas arābu valodā. Dažos veikalos klientus apkalpo krievvalodīgas meitenes. Pēc izskata viņas gan varētu būt no Kazachstānas vai Kirgizstānas. Turcijas tauta ir gados jauna. Tikai 6 % no tās iedzīvotājiem ir vecāki par 65 gadiem, bet 27 % – jaunāki par 15 gadiem. 98 % no Turcijas iedzīvotājiem ir musulmaņi. Te arī meklējama atbilde uz jautājumu, kāpēc pēdējos gados aug skepse par iespējamo Turcijas pievienošanos Eiropas Savienībai. Ja tas notiktu, tad lielāko Eiropas valsti apdzīvotu musulmaņi, kas raisītu daudz jautājumu par kristīgās Eiropas kultūras identitāti. Salīdzinājumam – patlaban lielākajā Eiropas valstī Vācijā dzīvo 84 miljoni. No tiem 20 % vecāki par 65 gadiem, un tikai 13 % jaunāki par 15 gadiem. Dabiskais pieaugums pagājušajā gadā – negatīvs, Vācija saruka par 200 000. Tajā pašā laikā valstī uz pastāvīgu dzīvi ieradās 300 000 bēgļu un darba meklētāju. Jau labu laiku tikai imigrācija nodrošina nelielu Vācijas iedzīvotāju skaita pieaugumu, etniskos vāciešus lēnām nomaina iebrucēji no Austrumeiropas un Tuvajiem Austrumiem.

Turcija vairs nav nabadzīga valsts, labklājības ziņā tā pamazām tuvojas Eiropai. 2022. gadā Turcijas nacionālais kopprodukts, rēķināts uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes, apsteidza Latviju. Turcijā tas bija 38 800 ASV dolaru, Latvijā – 38 100 ASV dolaru. Iedzīvotāju skaita pieaugums un saimnieciskie panākumi atspoguļojas ne tikai skaitļos, tie ir acīmredzami. Aug pilsētas, Stambulā parādījušies debesskrāpju rajoni, visā valstī vērojams celtniecības bums. Iespējams, dažviet tas notiek uz kvalitātes rēķina. Pēc februāra sākumā notikušās zemestrīces Turcijas dienvidaustrumu reģionā mediji ziņo par būvniecības normu pārkāpumiem. Citādi nav iespējams izskaidrot faktu, ka dažas mājas sabrukušas pilnībā, bet citās, kas atrodas turpat blakus, nav ne plaisiņas. Kopš mana pēdējā Stambulas apciemojuma pilsētā izbūvētas vairākas jaunas metro līnijas. Brauciens sabiedriskajā transportā maksā 50 procentus neatkarīgi no attāluma. Jau vairākus gadus vērojams Turcijas politiskās ietekmes pieaugums, ko vēl vairāk pastiprināja Krievijas karš pret Ukrainu. Eiropa atcerējās, ka Turcijai ir otra lielākā NATO armija aiz ASV. Tās bruņotajos spēkos pastāvīgi dien 350 000 karavīru, tikpat liels ir rezervistu skaits, dienests armijā

ir obligāts. Turcija pati ražo modernus ieročus, tajā skaitā bezpilota lidmašīnas "*Bayraktar*", kas kara sākumā ļoti palīdzēja Ukrainas armijai. Diemžēl Turcija vēl nav devusi "zaļo gaismu" Zviedrijas un Somijas uzņemšanai NATO. Cerams, ka tas notiks tuvāko mēnešu laikā. Turcijas rokās ir vēl dažas ietekmes sviras uz apkārtnējo reģionu. Tā kontrolē Bosfora jūras šaurumu, kas savieno Melno jūru ar Vidusjūru. Turcija var šantāžēt Eiropu, "atgriežot krānu" bēgļu straumei. Palielinās arī Turcijas kulturālā ietekme. Pēc PSRS sabrukuma jau trīs bijušās padomju republikas, kas runā tjurku valodās, Azerbaidžāna, Turkmenistāna un Uzbekistāna, ir atteikušās no kirilicas un pārgājušas uz latīņu alfabētu, ko lieto Turcijā. Paredzams, ka tuvāko gadu laikā to izdarīs arī Kazachstāna un Kirgizstāna. Stambulā atrodas Konstantinopoles jeb Ekumēniskā patriarha sēdekļis. No Ekumēniskā patriarha rokām Ukrainas pareizticīgā baznīca saņēma neatkarības atzišanas rakstu, kas tai deva likumīgas tiesības saraut saites ar Krievu pareizticīgo baznīcu. Vēl daži vērojumi Stambulā. Pirms 1500 gadiem celtā Sofijas jeb Svētās Gudrības baznīca, viens no septiņiem pasaules brīnumiem, pēc prezidenta Erdogana iniciatīvas kopš 2020. gada atkal

tika pārveidota par mošeju. Savs labums no tā ir – vienu no iespaidīgākajām pasaules celtnēm tagad var apskatīt bez maksas, turklāt dievnams atvērts cauru diennakti. Vairāk redz sievietes lakatos. Mazāk kļuvis viņa veikalu, aizvien grūtāk atrodami alus bāri. Toties kafejnīcas pilnas ar vīriešiem, kuri mīlojas ar kūkām. Vietējais gardums, burgera maizīte ar ceptu skumbriju un zaļumiem, pirms piecpadsmit gadiem maksāja pusotru eiro, šodien – jau trīs. Iebraucējam no āpusē par neseno postošo zemestrīci atgādina vien Sarkanā Pusmēness organizācijas uzstādītie mobilie donoru punkti, kur iespējams nodot asinis. Tāpat nekas vēl neliecina par jūlijā gaidāmajam prezidenta vēlēšanām. Manu uzmanību piesaistīja slaveņu Stambulas kaķi. To ir daudz, un par viņiem rūpējas. Pilsētas parkos un apstādījumos pat uzstādītas speciālas mājiņas kaķiem un barotavas, kur cilvēki var izbērt kaķu barības paciņu. Leģenda stāsta, ka kaķi esot patikuši pravietim Muchamedam. Tomēr tas vien neizskaidro faktu, kāpēc šī kareivīgā tauta tik ļoti mīl kaķus. Lai tas paliek mans "Stambulas noslēpums".

Stambula, Turcija, 2023. gada 5. martā

Nemainīgi "principi"

KĀRLIS
STREIPS

Šogad 5. martā apritēja 70. gadadiena, kopš savā *dācā* ārpus Maskavas nomira 20. gadsimta lielais rīklurāvējs Staļins. Viņam bija 74 gadi, un viņš bija vadījis savu valsti un tās valdošo partiju kopš 1924. gada. Tajā laikā notika plaša izrēķināšanās ar īstiem un iedomātiem oponentiem. Tīšām sarīkots bads (golodomors) Ukrainā, kas iedzina nāvē miljoniem ukraiņu. Staļina laikā notika Latvijas okupācija un pirmais lielais deportāciju vilnis. Pēc kara beigām PSRS okupācija atsākās ar visu no tā izrietošo, tostarp otro deportāciju vilni 1949. gadā, šoreiz – lai atbalstītu "valsts lauksaimniecības kolektivizāciju".

Par to šonedēļ rakstu tāpēc, ka cilvēks, kuŗš patlaban mūsu kaimiņvalstī ir pie varas, no Staļina nav īpaši atšķirīgs. Tāpat kā priekštecis, Vladimirs Putins principā sev ir nodrošinājis mūžīgu varu. Tāpat kā Staļins, Putins vada principā vienpartijas valsti ar ļoti daudzām autoritāras diktatūras pazīmēm. Tāpat kā Staļina laikā, ja kāds izdara kaut ko tādu, kas valdniekam nepatīk, režīms ar viņu izrēķinās bez jebkādas žēlastības. Lai atceramies tādus kremļa oponentus kā Boriss Ņemcovs un Anna Polikovska. Cietumos nīkst Aleksejs Navaļņijs un daudzi citi. Tāpat kā tumšākajā staļinisma laikā, arī mūsdienās Krievijā cilvēks var nonākt nopietnās nepatīkšanās ar vienu vien nepareizi vai ne-

viētā pateiktu vārdu. Pilsonisko sabiedrību cilvēks, kuŗu nevar nosaukt citādi kā vien par Kremļa fašistu, principā ir izrāvējis līdz pašam saknēm.

Kārtējais apliecinājums bija nesen, kad Maskavā atzīmēja Jeļenas Bonneres simtgadi. Viņa bija leģendārā disidenta Andreja Sacharova mūža un dzīvesbiedre. 1975. gadā leģendām apvītais kodolfizikāis pārliecināja režīmu dot atļauju sievai doties uz Rietumiem ārstēt kaites, kādās viņa bija iedzīvojusies, būdama medmāsa Otrā pasaules kara laikā. Bonnere bija Itālijā, kad viņa uzzināja, ka vīram piešķirta Nobela miera prēmiju, kā arī, ka režīms Maskavā viņam neļaus doties uz Oslo tai pakaļ. Balvu viņa vietā saņēma Jeļena Bonnere.

PSRS lideris Michails Gorbačovs Sacharovam ļāva atgriezties Maskavā no trimdas Gorkijā. 1989. gadā Sacharovs ievēlēts PSRS Tautas deputātu kongresā, bet neilgi pēc tam viņš aizgāja Mūžībā ar sirdskaiti. Jeļena Bonnere nodibināja Andreja Sacharova fondu. Tā misija ir ņemt vērā Sacharova kādreiz teikto – atdalāms zinātnes un tehnoloģiju progress nav atdalāms no cilvēka tiesībām. Fonds to definējis kā Sacharova doktrīnu.

Daudzus gadus Saharova fonds bija viena no galvenajām cilvēktiesību organizācijām Krievijā, tostarp atbalstot Krievijas prezidentu Borisu Jeļcinu pret pučis-

tiem. Pati Jeļena Bonnere mītnājas gan Krievijā, gan Amerikā, kur dzīvoja viņas bērni. Viņa aizgāja Mūžībā 2011. gadā 88 gadu vecumā.

Nesen režīms Maskavā paziņoja, ka Andreja Sacharova fonds ir uzskatāms par "ārvalstu aģentu". Šis ir apzīmējums, kas varai ļauj izrēķināties ar ikkatru, kuŗš tai nepatīk. Sākumā minētais piemēģas pasākums fonda namā varēja notikt, ievērojot vairākus varas norādījumus – bija paveikts, ka jānovāc visi materiāli, kas bija paredzēti izstādē, jānovāc Sacharova krūšutēls, uz nama durvīm jābūt zīmei, ka to drīkst apmeklēt tikai personas no 18 gadu vecuma.

Kāpēc režīms konkrēti šim centram jāva darboties krietni ilgāk nekā citām, līdzīgām organizācijām? Iespējams, pat Kremļa fašistam nācās vairākkārt padomāt, vai tiešām būtu vērts vērsties pret tik starptautiski redzamu iestādi un pret tik leģendāru figūru no Padomju savienības. Taču – Sacharova centra vairs nav. Kāds novērotājs skaidroja, ka tas ir tāpēc, ka viens no fašista režīma lielajiem mērķiem ir rehabilitēt Padomju savienību (arī tās lielāko maniaku Staļinu). Andrejs Sacharovs bija skarbs PSRS kritiķis, bet tā kā mūsdienu fašista historiografijā Padomju savienība uzskatāma par varonīgu valsti un varoņi nedrīkst kļūdoties, arī Andrejs Sacharovs turpmāk uzskā-

tāms par valsts nodevēju, un viss, kas saistīts ar viņu, ir noraidāms, aizliedzams un iznīcināms.

Staļina nāves gadadienā apritēja 374. diena kopš Kremļa fašists uzsāka savu barbarisko genocīdu Ukrainā. Kā zināms, fašists jau sen ir skaidrojies, ka viņa izpratnē nekādas Ukrainas un ukraiņu tautas nav, bet Kijivā saimnieko nacisti un viņu līdzskrējēji. Sevišķi loģisks apgalvojums par valsti, kuŗas prezidents ir ebrejs un kuŗa ģimenē daudz cilvēku zaudēti Otrā pasaules kara laikā kā holokausta sekas. Putina galvenais mērķis ir atjaunot Krievijas imperiju. Viņš ir sevi publiski salīdzinājis ar caru Pēteri Lielo, kuŗš, kā zināms, sūtīja savus spēkus marodēt arī mūsdienu Baltijas valstu teritorijā, lai imperijai "izcirstu logu uz Eiropu".

Pagājušajā nedēļā Indijā notika G-20 sapulce, kuŗā Krievijas ilggadējais ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs publiski paziņoja, ka kuŗu Ukrainā esot uzsākusi Ukrainā un Rietumu pasaule. Zālē izcēlās skaļa smiešanas un ūjināšana. Amerikas ārlietu ministrs Antonijs Blinkens iepriekš bija teicis, ka viņš ar Lavrovu nesarunāsies, bet galu galā bija desmit minūšu saruna, kuŗu Blinkens pēcāk atferēja šādi: "Teicu Lavrovam to, kas teikts iepriekš, – izbeidziet šo agresijas karu! Iesaistieties jēgpilnā diplomātijā, kas var radīt taisnīgu un ilgstošu mieru! Zeļenskis ir piedāvājis 10

punktu plānu. Amerika ir gatava Ukrainu atbalstīt šajā diplomātijā, bet Putins ir izrādījis nulli intereses iesaistīties, bilstot, ka nav par ko runāt, kamēr Ukraina neakceptēs jaunās teritoriālās realitātes." Galu galā G-20 dalībvalstis nevarēja nonākt pie kopsaucēja par samita komunikē, jo gan Krievija, gan Ķīna atteicās parakstīt dokumentu, kuŗā pieprasīta Krievijas pilnīga un beznosacījumu aiziešana no Ukrainas teritorijas.

Grūti spriest, kāda ir jēga no starptautiskām organizācijām, kuŗas joprojām darbojas valsts, kas jau gada garumā ik dienu veic kara noziegumus un genocīdu. Tas attiecas ne tikai uz G-20, bet arī uz Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas parlamentāro asambleju, kuŗā mūsu Saimes Ārlietu komisijas vadītājs Richards Kols Krievijas delegācijai parādījām tās īsto vietu... Tas pats arī attiecas uz ANO Drošības padomi. Visos minētajos gadījumos slepkavam dotas tiesības spriest pašam savu tiesu un sevi attaisnot.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

MARTA
DZIĻUMA

2018. gada 18. novembrī es sagaidīju un pavadīju Tallinā, bija nepieciešamība pakāpties mazliet nostāk, lai ar prieku piedzīvotu Latvijas Simtgadi netālu, bet ārpus Latvijas.

Pie tā, ka Igaunija mēdz pārsteigt, biju pieradusi, taču atmiņas par toreiz Tallinā piedzīvoto vēl tagad liek acis saskriet asarām. Latvijas karogi pie prezidenta pils, mūsu karodziņiem rotāts sabiedriskais transports, izrakstoties no *Airbnb* dzīvokļa, saņemta saimnieka izziņa *Lai dzīvo Latvija!*, apsveikumi no ikviena, kas identificē manu valsti, absolūta sajūta, ka igauņi svin un priecājas: jo kaimiņiem ir svētki. Tāpēc šķita tik netaisnīgi, ka Igaunijas Valstssvētki – Neatkarības diena – 24. februārī uz mūžiem vēsturē ierakstīta kā Krievijas iebrukuma datums un Ukrainas kara sākums. Šogad, Igaunijai svinot 105 gadus, kopš neatkarīgas valsts dibināšanas, lūdzu rakstniecei **Mārjai Kangro**, Igaunijas Patentu biroja ģenerāldirektoram **Margusam Viheram** un pianistam **Johanam Randverem** dalīties pārdomās par Igauniju pagājušajā gadā un tās skatu nākotnē.

Rakstniece Mārja Kangro:

Gan pagājušogad, gan šogad 24. februārī esmu ārzemēs: pagājušogad biju Prāgā, ar draugu bijām liecinieki lielajai pretkara demonstrācijai pilsētas centrā, šogad esmu Šveicē literatūras festivālā.

Gada laikā ir mainījušas vairākas lietas: mēs esam pārliecinājušies, uz ko ir spējīgs mūsu Austrumu kaimiņš; kaut arī tās paudzes, kas piedzīvojušas padomju okupāciju, ļoti labi saprata, kas ir imperiālistiskā domāšana, ka šovinisms nav no Krievijas pazudis. Pat man šis pilna apjoma uzbrukums bija pārsteigums, es neredzēju nekādu racionālu iemeslu, kā dēļ tas notiek. Mainījies ir arī tas, ka vērojams solidaritātes pieaugums igauņu sabiedrības iekšienē. Pārsteidzošā kārtā ar igauņu konservatīvajiem nacionālistiem, ar kuriem mums politiski ir pilnīgi

atšķirīgi uzskati, ir vismaz viens jautājums, kurā esam vienprātīgi. Valdības līmenī izmaiņa ir lēmums pāriet uz igauņu valodu krievu skolās: līdz šim vidējā izglītībā bija iespējams līdz 40% mācību priekšmetu apgūt krievu valodā.

No publiskās zonas aizvākti daži pieminekļi: vispazīstamākais ir tanks no Narvas. Tur 95% iedzīvotāju ir krievvalodīgie, un daudziem no viņiem šis bija nozīmīgs simbols. Taču daudz ir arī tādu krievu tautības iedzīvotāju, kas ieguvuši labu izglītību, runā labā igauņu valodā, ir kosmopolītiski noskaņoti un kuri nesaprot, kāpēc viņu kopiena tiek asociēta ar krievu tanku. Viņiem ir aizskaroši tikt identificētiem ar padomju kara spēka simboliem. Tāpat kā Latvijā, nebija masu nekārtību, pieminekļu aizvākšana tika uztverta salīdzinoši mierīgi. Atmosfēra – arī ja sabiedrībā ir spriedze, tai nav etniskais raksturs, naida izpausmju nav.

Kas raksturo igauņus? Prātīgums un racionalitāte, viņi nedomā, ka viņiem kas pienāktos pats par sevi, viņi netic pasakām. Jā, mūsu valstī ļoti svarīgi ir pārbaudīt katru informāciju, jebkuru jautājumu izprast līdz pamatiem.

Ko igauņi varētu mācīties no latviešiem? Izpaust savas emocijas. Latvieši tajā ir daudz pārāki, un, ļoti iespējams, tas ir pamatā, kāpēc par igauņiem domā, ka viņi ir īpaši lēni: galvenokārt tas ir tāpēc, ka ne mūsu kultūrā, ne dabā nav nepieciešamības izpaust savas emocijas. Ja mēs izpaužam emocijas, tad tās ir dusmas vai – dažreiz – prieks, bet visas pārējās nianšes – piemēram, mīļums vai romantiskākas emocijas, tās igauņiem izrādīt nenākas viegli. Latviešiem tas iznāk daudz labāk! Emocionāli jūs esat daudz atvērtāki, ne tik rezervēti. Kas mums ir kopīga laba īpašība – pašironija. Mūsu mentalitāte ir tā pati, kopīgs pamats, nav vietas aizdomām.

Nākotnes pārbaudījumu vidū noteikti jāmin enerģijas krīze, vides, klimata krīze – nepieciešamība būt neatkarīgiem, nepiesārņojot dabu. Jārūpējas par dabu, ieskaitot mežus, un jābeidz milzu tempā cirst mežus. Un, protams, kā visām Krievijas kaimiņvalstīm, – drošība – tajā lēmumi jāpieņem stratēģiski un bez panikas. Man liekas, tā mēs Igaunijā šobrīd dzīvojam. Mums nav bailu, bet ir milzīgas dusmas.

Patentu biroja ģenerāldirektors Marguss Viheris:

Ļoti labi atceros pagājušo Neatkarības dienu. Mēs jau bijām gatavi, ka kaut kas notiks, bet, protams, neviens nezina, ko tieši gaidīt. Trīs četras dienas

Valstssvētki pie kaimiņiem Igaunijā

pirms 24. februāra bija smagas visiem, bet, protams, mēs nevaram salīdzināt ar to, ko pārdzīvoja ukraiņu cilvēki.

Protams, mēs gatavojamies atzīmēt Neatkarības dienu. Tā bija skumja un uztraukumiem pilna diena, bet nekas netika atcelts, jo tā nebija izklaide, bet mūsu vēsturisko notikumu godināšana.

Kā tas ietekmēja profesionālo darbību? Ir vairāki aspekti. Pirmais – kas notika ekonomiskā. Vairāku iepriekšējo gadu – kovida pandēmijas – laikā bija cerība, ka izdzīvosim tam cauri un viss turpināsies, bet pēc kara sākuma divu nedēļu laikā bija kritiens pat izsniegto patentu skaita ziņā. Protams, mēs un visas kaimiņu valstis sākām meklēt iespējas, kā palīdzēt Ukrainai; mēs, Latvija, Lietuva un Polija piedāvājām darba vietas cilvēkiem no patentu organizācijas Ukrainā.

Arī mūsu profesionālajā jomā mums bija politiski jādemostrē, kurā pusē esam. Intelektuālā īpašuma aizsardzības organizācijā EUIPO (*European Union Intellectual Property Office*), kas apvieno visu Eiropas valstu patentus pārraudzītājas organizācijas, sagatavojām vienošanos atbalstīt Ukrainu, bija nepieciešams panākt skaidru un materiālu atbalstu, bet bija jācinās ar Krievijas un Baltkrievijas delegāciju pārstāvjiem, kas sāka gan izturēties, gan runāt neiedomājami. Mēs, Baltijas valstu, un Polijas pārstāvji, jau to varējām iedomāties, bet Rietumeiropas kolēģi bija ārkārtīgi pārsteigti. Mums arī vienmēr jāskaidro situācija. Ja, piemēram, esi Spānijas birojā strādājošs itālis, tu, iespējams, nekad neiedomāsies, cik lielu Eiropas daļu aizņem Krievija, nesapratīsi to tā, kā mēs, tuvie kaimiņi.

Trešais aspekts. Kā palīdzēt cilvēkiem: tiem, kas cīnās, un tiem, kas ieradās Igaunijā. Sākumā jau neviens nezina, kas tieši būtu vislabākā palīdzība. Principā ļoti līdzīgi tam, kas notika arī Latvijā, arī mēs gatavojām maskēšanās tīklus, tika

aditas zeķes... Mēs, visas Baltijas valstis, darām apmēram to pašu.

Šodien – mēs jutāmies stipri, šī situācija ir sasildījusi mūsu, Baltijas valstu attiecības. Tās ir kļuvušas daudz stiprākas, mēs arī darba jautājumos sazināties daudz biežāk, darbojamies saskaņotāk.

Igauņi ir kļuvuši pārliecinātāki par sevi, skaidri apzinoties iespējamās draudus, cenšas būt apņēmīgāki, noteiktāki; tas, kas mums ir nepieciešams, ir apjaušams daudz skaidrāk, nekā tas bija iepriekšējos – pandēmijas gados. Karām sākoties, cilvēki saprata, ka daudz skaidrāk jādomā par to, kas mēs

paši esam un kādas ir mūsu vajadzības, kas mūsu dzīvēs ir pats svarīgākais.

Ko es novēlu savai valstij? Mieru. Tik daudzus gadus cilvēki ir runājuši par mieru, tomēr nekad vēl tas nav bijis tik nozīmīgs jautājums. Pasaulē vienmēr kaut kur norisinās karadarbība, bet mēs esam šim konfliktam bijuši tik tuvu, ka it kā piezemētais vēlējums tomēr ir ļoti svarīgs.

Pianists Johans Randvere:

Ļoti skaidri atceros 2022. gada 24. februārī: mums ar sievu (Evelīnu Samuelu-Randveri – red.) baznīcā Ziemeļigaunijas Jehvi (*Jõhvi*) pilsētā salīdzinoši netālu no Krievijas robežas bija koncerts. Atpakaļceļā redzējām NATO tankus, kas devās atpakaļ uz pierobežu no svētku parādes Tallinā. Mēs nepārtraukti klausījāmies radio, un visas šīs detaļas veidoja mūsu noskaņojumu.

Pēc dažām dienām braucu uz Viļņu; un mani Viļņas draugi dzīvoja daudz lielākās bailēs, viņiem bija daudz vairāk, par ko uztraukties. Suvalku koridorā, Kaļiņingradā...

Pēc dažām nedēļām es jutos ļoti labi: mēs visi bijām stipri un vienoti. Beidzot bija skaidra un melnbalta attieksme pret Krievijas invāziju: līdz tam Rietumvalstis Krieviju uzskatīja gandrīz par normālu valsti. Mēs, Baltijas valstis un Polija, bijām tie, kas zināja, ko īstenībā no Krievijas iespējams sagaidīt. Bija tik patīkami redzēt, cik daudzi cilvēki, desmitiem tūkstošu cilvēku, brīvprātīgi palīdz ukraiņiem. Draugi, kam pieder autobusu kompānijas, tajā pašā dienā jau sūtīja autobusu uz Ukrainas robežu, lai uzņemtu bēgļus. Tad mēs bēgļus sastapām. Un esam ļoti lepnī, ka varējām palīdzēt.

Vispārīgi runājot, es domāju, ka Igaunijas cilvēki jūtas labi. Es domāju, ka mēs jutāmies drošībā.

Protams, mātes, arī mana sieva, uzreiz reālistiski domāja, kurp doties, ja karš atnāks līdz mums. Kā atkāpties, ar ko un uz kurieni. Jā es arī domāju par to, kā man rīkoties, ja karš kļūtu par mūsu realitāti, turklāt man vēl aizvien ir jāmaksā kredīts. Bet, īpaši tad, kad komunicēju ar mūsu militāristiem, es jutos drošībā. Mūsu problēma ir populistu partija, kas izsakās, ka varbūt mēs atdodam par daudz ieročus; mums vajadzētu vairāk atbalstīt savus cilvēkus utt. Šogad 5. martā ir vēlēšanas; ir arī tāda retorika: mūsu aizsardzība ir briesmīgā stāvoklī, jo esam atdevuši visu. Aizsardzības profesionāļi gan uzsvē, ka tas tiešām ir populisms, un mūsu aizsardzība ir labā līmenī. Mēs esam stipri, rīkojamies pareizi, bet, no otras puses – mēs varētu to darīt vēl daudz labāk.

Tuvākās nākotnes plāni man saistās arī ar Latviju. Augustā kopā ar čellisti Māru Botmani, viņa kā viesmāksliniece šobrīd spēlē Igaunijas Nacionālajā orķestrī, koncertēšu Latvijā, iespējams, arī Igaunijā šopavasār atzīmēs Rahmanīnova 150. jubileju, tai ļoti gatavojos, arī jāpabeidz doktora studijas, jāaizstāv disertācija, būs vairāki solo koncerti Polijā, Itālijā.

Domāju arī pievienoties armijai, saņemt militāro pamatapmācību. Pirmkārt, es gribu, lai man būtu šis zināšanas. Otrais, man patīk tā doma: kad krievu

izlūkdieneisti skatīties mūsu statistiku, viņi redzēs, ka pastāvīgi palielinās militāros pamatos kompetento iedzīvotāju skaits.

Igauņi šodien ir droši, pārliecināti un apzinās savu vērtību. Mūsu mazās valsts nacionālisms nevar kļūt pārāk radikāls. Igaunijas nacionālisms ir tieši *jauks* – dziedāšana, karogi, arī Dziesmu svētki – smaidi un laipnība.

SALLIJA BENFELDE

Latviete Liāna Lismane pēc astoņpadsmit nodzīvotiem gadiem Ukrainā tagad ir Cēsu novada sociālā dienesta darbiniece un strādā ukraiņu bēgļu centrā Cēsīs.

Liāna teic, ka saprot – viņai ir vieglāk nekā pārējiem bēgļiem no Ukrainas, jo viņa ir cēsniece, un tagad abas ar desmitgadīgo meitiņu dzīvo pie saviem vecākiem. Turpat blakus ir māsa ar ģimeni, Rīgā – brālīs ar ģimeni.

Vīrs ir palicis Ukrainā, viņš ir ķirurgs un turpina darbu. “Viņš nestrādā frontē, bet arī cilvēkiem, kuŗi nekaro, ir vajadzīga ārsta palīdzība. Slimnīcā reizēm ārstēšanos turpina arī kaŗavīri, jo ievainojumi ir smagi un palīdzība ir vajadzīga arī vēlāk”.

Liāna ar savu ģimeni, vīru ukraiņi un meitiņu, dzīvoja netālu no Kijivas – Bojarkā, piepilsētā, kuŗa ir aptuveni 12 kilometrus no Ukrainas galvaspilsētas. Stāstot par Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā, Liāna – agrā 24. februāra rītā pamodās no sprādziena, kas no granda netālu. “Ja nekad neesi saskāries ar karu, nesaproti, cik tālu tie sprādzieni notiek, tikai dzirdi, ka sprāgts un ka lido lidmašīnas,” saka Liāna. Viņa arī stāsta, ka jau pirms 24. februāra saņēmtas e-pasta vēstules no Latvijas vēstniecības Kijivā un arī no Ārlietu ministrijas ar aicinājumiem latviešus aizbraukt no Ukrainas, jo pastāv uzbrukuma iespēja. “Mēs tomēr neticējām, ka sāksies īsts kaŗš, ka mūs varbūt vairāk baida, nekā patiesībā var notikt,” viņa skaidro un piebilst, ka kādā brīdī tomēr ģimenē sapratuši, ka viņai vajadzētu braukt uz Latviju, bet biļetes uz lidmašīnu vai vilcienu vairs nav bijušas pieejamas. “Kad kaŗš sākās, viss apstājās, visi bija

mājās, jo darbs arī visur bija apstājies, sabiedriskais transports arī vairs negāja, veikali bija ciet. Trūka degvielas, jo, sākoties uzbrukumam, daudzi beidzot nolēma, ka vajadzētu aizbraukt. Sākumā domājām, ka varēs aizbraukt ar evakuācijas vilcieniem, bet skaidrības par to, kā tikt līdz Polijas robežai, bija maz, tāpat kā nezinājām, vai robežai būs jāiet pāri kājām, vai būs kāds transports. Biju savākusi mazu mugursomu un maziņu koferiņu ar mantām. Dienā, kad gaidīju vīru no darba, lai viņš mūs aizvestu uz staciju, viņš bija nolēmis mūs tomēr vest ar mašīnu, jo

pāris dienu iepriekš bija izdevies dabūt degvielu. Ātri, ātri aizbraucām. Cēsīs bijām pagājušā gada martā. Vīrs atgriezās Bojarkā,” pastāsta Liāna, vaicāta par kaŗa sākumu. Par kaŗu tagad viņa dokumentālās filmas neskatās, jo pārāk smagi to visu redzēt, jo uzreiz atceras nepātrauktās gaisa trauksmes, slēpšanos pagrabā un to, kā sākumā skaitījuši dienas, cerībā, ka tūlīt, tūlīt tas āprāts beigsies. Tagad, to visu atceroties, viņa reizēm domājot – ja būtu vēl kādu laiku izturējusi, varbūt vēlāk nemaz neaizbrauktu, paliktu tur. Pēc brīža viņa gan dusmīgi piebilst,

Saprotiet, tās raķetes trāpa dažus simtus metrus tuvāk vai tālāk, var likties, ka tas nekas, bet tās ir cilvēku dzīvības! Dzīvības! Var tikai apbrīnot to, cik ukraiņu tauta ir saliedēta! Un te, Latvijā, ir grūti iedomāties, kā tas ir, kad krīt bumbas un raķetes. Atceros, kā pirmajās dienās, kad pārtikas nebija, vīramāte aizgāja meklēt ēdamo. Viena gaisa trauksme, otra, iet laiks, bet viņas vēl nav! Un tad vīramāte priecīga atnāk – viņa ir dabūjusi olas! Stāvējusi rindā gaisa trauksmes laikā, nav slēpusies, bet stāvējusi!

ka tā jau ir otrā reize, kad Krievija viņas dzīvē ir visu apgriezusī ar kājām gaisā. Izrādās, ka ar mazo, tikai gadu veco meitiņu, Liāna atbraukusi pie vecākiem 2014. gadā, kad Krievija anektēja Krimu. Vīrs toreiz sacījis, ka nevar zināt, vai nesāksies liels kaŗš un Liānai ar meitiņu drošāk ir braukt pie vecākiem uz Latviju. Toreiz abas Cēsīs nodzīvojušas trīs mēnešus, tad atgriezušas mājās, Ukrainā.

Kad vaicāju Liānai, kā iepazinusies ar vīru, viņa pastāsta, ka vīrs tolaik strādājis Latvijā, Daugavpilī, jo Ukrainā mediķu algas bijušas ļoti mazas, un draugs piedāvājis viņam darbu Latvijā. Liāna strādājusi Cēsīs tirdzniecībā – viņai ir grāmatvedes diploms, bet šajā profesijā nav strādājusi. Saku, ka Daugavpils no Cēšim ir krietnu gabalu, un Liāna smeļ, ka viņu iepazīšanās stāsts ir romantisks: abi iepazinušies ceļojumā uz Parīzi. Apprecējušies jau Ukrainā, 2006. gadā.

Kad jautāju, vai pēc kara kopā ar meitiņu Liāna atgriezies Ukrainā, viņa atbild īsi: “No-teikti!”. Meitiņa lasa un arī saprot latviešu valodā, bet Liāna ar viņu sarunājas ukraiņiski, jo neviena cita viņai nav, ar ko sarunāties ukraiņu valodā. Arī Bojarkā mājās sarunājušies ukraiņu valodā, jo visa dzīve taču ir tur.

Kad Liāna pārcēlās uz dzīvi Ukrainā, sākumā viņa strādājusi Latvijas vēstniecībā Kijivā, tolaik daudz nācies tikties ar latviešiem. Darbs bijis interesants, bet tad Ukraina ieviesa bezvīzu režīmu Latvijai, un vēstniecība samazinājusi darbinieku skaitu. Liānas draudzene latviete dzīvojusi Brovaros, pilsētiņā pie Kijivas. Arī draudzene šobrīd ar saviem bērniem esot Latvijā, Rīgā. Bojarkā gan ar latviešiem nav iznācis tikties, to-

mēr Jāņus ģimenē atzīmējuši, jo Liānas tēvs ir vārdā Jānis. Kad pajautāju par ukraiņiem, Liāna teic, ka viņu stāsti par piedzīvoto brīžiem ir tik briesmīgi, ka grūti klausīties. Daudzi gan negrib par to runāt, jo nespēj tajās šausmās atgriezties. “Saprotiet, tās raķetes trāpa dažus simtus metrus tuvāk vai tālāk, var likties, ka tas nekas, bet tās ir cilvēku dzīvības! Dzīvības! Var tikai apbrīnot to, cik ukraiņu tauta ir saliedēta! Un te, Latvijā, ir grūti iedomāties, kā tas ir, kad krīt bumbas un raķetes. Atceros, kā pirmajās dienās, kad pārtikas nebija, vīramāte aizgāja meklēt ēdamo. Viena gaisa trauksme, otra, iet laiks, bet viņas vēl nav! Un tad vīramāte priecīga atnāk – viņa ir dabūjusi olas! Stāvējusi rindā gaisa trauksmes laikā, nav slēpusies, bet stāvējusi! Un cik baisi bija redzēt tos kontrolpostēņus visur. Tie bija ukraiņi, savējie, bet, kad to redzi, dzirdi to gaisa trauksmi, sprādzienus... Un kā viss tika sagrauts! Ukraina ir skaista zeme, kā visu cēla, iekārtoja! Un tagad drupas un tūkstošiem bojā gājušo. Kad reiz Latvijā, arī te Cēsīs, dzirdu latviešu iebildumus par to, ka tik daudz tiekot palīdzēts ukraiņiem, sirds sažņaudzas. Te cilvēkiem bumbas un raķetes uz galvas nekrīt, vai tiešām grūti saprast, cik te ir mierīga dzīve, te bērni netiek katru dienu nogalināti, ievainoti vai deportēti uz Krieviju!”

Redakcija atvainojas Jurim Zalānam par kļūdu, kuŗa ieviesusies rakstā "Stārķi vienmēr atgriezās savā zemē" (Nr. 10) Juris Zalāns nav tās ēkas īpašnieks, kuŗā dzīvo ukraiņu ģimenes.

REPLIKA

Ko darīsim ar 50 gadu kultūras mantojumu?

SALLIJA BENFELDE

Rīgas Pieminekļu padomes 3. marta rekomendācija demontēt vai pārvietot sešus pilsētā esošus pieminekļus, arī 1982. gadā Kronvalda parkā uzstādīto pieminekli rakstniekam Andrejam Upītim, skulptūru “staļinisma perioda rakstniecei” Annai Saksei Gaujas ielā un krievu dzejnieka Aleksandra Puškina pieminekli Kronvalda parkā, jo tie esot saistīti ar padomju laiku slavināšanu, ir izraisījusi asas diskusijas. Sociālajos tīklos “spalvas iet pa gaisu”. Vieni saka, ka diez vai kāds mākslinieks vai rakstnieks okupācijas laikā iztika bez nodevām padomju varai, ja vispār gribēja, lai viņa darbi nokļūst līdz cilvēkiem un ka tad jau jāatsakās no visa 50 gadu kultūras un mākslas mantojuma. Otri uzskata, ka “nodevas” ir viena lieta, bet līdzdarbošanās okupācijas administrā-

cijā un partijas darbā – pavisam kas cits. Trešie teic, ka Puškinam nav nekāda sakara ar ne ar 1940. gada Latvijas okupāciju, ne ar kaŗu Ukrainā. Un tad vēl daži atceras, ka bija cilvēki, kuŗi nekādi nesadarbojās, nepieļāva “nodevas”, bet viņu vārdi, gan latviešu, gan citu valstu autoru, atrodami to laiku lielā cenzora “Glavlita” sarakstos, un par viņiem nerunājam vēl tagad.

Manuprāt, vajadzīga diskusija par kritērijiem un to, vai talantīgu autoru darbi ir izmetami, svītrojami no mūsu kultūras vēstures. Vai Andreja Upīša noveles un Annas Sakses “Pasakas par ziediem” nav talantīgi darbi un nav pelnījuši izlasīšanu un vietu Latvijas literatūrā? Domāju, ka kritērijs varētu būt reāla sadarbošanās ar okupācijas varas administrāciju un partiju, lai novāktu pieminekļus, bet neva-

jadzētu izmest no literatūras vēstures. Tad jau jāslēpj arī daļa patiesās vēstures, kuŗā, kā rakstīja literatūrzinātnieks Guntis Berelis “draņķību pietiek”. Un par Puškinu – manuprāt, tā ir cita diskusija: vai mums vajag ielas un laukumus, nosauktus citu tautu mākslinieku un rakstnieku vārdos? Ja vajag, tad kādi ir kritēriji, vai atcerēsimies pa kādam no katras, piemēram, Eiropas valsts?

Par šiem jautājumiem jārūnā, jādiskutē un, manuprāt, ir vajadzīgs “vēss prāts”, bez kaŗa nokaitētām emocijām.

Šīs publikācijas sagatavotas ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

GUNDEGA SAULĪTE

Kopš šī gada pirmajām nedēļām Dailes teātra Mazajā zālē, kas ikreiz piepildīta līdz pēdējai iespējai, notiek dokumentāla dektīva "Kur pazuda valsts" izrādes. Jaušot saasināto skatītāju interese par šo izrādi, administrācija parūpējusies, lai līdz sezonas beigām sākotnēji plānotajā afišā ievietotu pēc iespējas vairāk papildizrāžu. Skatītāju ieinteresētība un uzmanība tiek atalgota, savukārt teātra uzveduma veidotāji saņem publikas un kritikas atsaucību, kas apliecina, ka šāds darbs repertuārā tik tiešām ir gan negaidīti savdabīgs, gan intelektuāli rosinošs.

Izrādes programmā minēts, ka tā tapusi, iedvesmojoties no Raimonda Staprāna. Mākslinieks, kuŗu Tēvzemē pazīstam arī kā dramaturgu, ir sarakstījis skatuves darbus, kas dažādos gados iestudēti Dailes teātrī. Vispirms 1989. gadā tika iestudēta drāma "Četras dienas jūnijā" Kārļa Auškāpa un Vaŗa Vētras režijā. Izrādes tika spēlētas Rīgas pilī, tās skatītāji uzņēma ar milzu emocionālu sakāpinājumu, spilgts un iespaidīgs bija aktiera Ulza Vazdika tēlotais Kārlis Ulmanis, gandrīz vai pielūgsmes cienīgs. (Jāatceras, ka R. Staprāna lugas patstāvīgu interpretāciju uz Rīgu jau atgūtās neatkarības gados atveda Laimonis Siliņš ar savu *mazo teātri sanfrancisko*.) Kārlis Auškāps Dailē atgriezās pie Ulmaņa un vadonības tēmas 2011. gadā, iestudējot drāmu "Gūsteknis pilī", kur galvenajā lomā bija aktieris Juris Kalniņš. Šo varoni vairs nepavadīja sajūsmas uzplūdi, skatītāju priekšā bija noguris, piekāpties gatavs vecs vīrs.

Jaunās izrādes programmā dramaturgs Matīss Gricmanis Dailes teātra sakarā raksta: "Starp iestudējumiem un lūgām bija

pretruna. No vienas puses, Latvijā dzīvojošajiem Ulmanis bija lēģenda, kuŗai jāatgrieŗz pienācīgā vietā nacionālajā mitoloģijā, bet no otras – trimdā dzīvojošā dramaturga mēģinājums provocēt un pārskatīt romantizēto Ulmaņa tēlu."

Izrāde "Kur pazuda valsts" patiesībā ir Matīsa Gricmaņa patstāvīgs oriģināldarbs, kuŗā autors vēlējies "atsevišķus vēstures faktus ielikt vispārcilvēciskā kontekstā". Aiz cieņas pret Raimonu Staprānu apliecināta gan viņa klātbūtne kultūras kontekstā, gan no vecmeistara drāmatiskajiem darbiem iegūtais rosinājums. Tāpat atsevišķu jaunās lugas personu dialogos sadzirdam Staprāna citējumus. Taču Gricmaņa uz stingriem vēsturisko materiālu pamatiem veidotā dramaturģija piedāvā savu versiju par notikumiem laikmetu grieŗos, kad uz ilgiem gadiem pazuda mūsu valsts neatkarība, patiesībā – pazuda pati valsts.

Jaunās izrādes pamatā ir likta degošā nepieciešamība izziņāt ne tikai vēstures faktus vai dokumentus, bet arī Latvijas bijušo valstsvīru spēka un vājuma punktus, katra atbildību vēsturiskā zaudējuma priekšā. Zīmīgi, ka šos argumentus, arī atbildes uz samilzušiem jautājumiem meklē ļoti jauns cilvēks, kam vecāki devuši Kārļa Ulmaņa vārdu. Šajā lomā tik mūsdienīgi īsts un tiešs ir aktieris Toms Veļičko. Šis jauneklis dodas uz archīvu, lai iepazītos ar vēstures dokumentiem, bet viņu gandrīz vai nepielaiŗ pie tiem, jo – mulsina viņa vārds un uzvārds. Pēc brīŗa jau puisis ir archīva telpā, kur uzsāŗ sarunas ar citiem pētniekiem. Katrs no klātesošajiem vīriem mūsu acu priekšā pārtop par konkrētām vēsturiskām per-

Izrādes "Kur pazuda valsts" tēlotāji – (no kreisās) Mārtiņš Upenieks, Imants Strads, Andris Bulis, Kaspars Dumburs un Juris Bartkevičs // Foto: Jānis Deinats

sonām. Te ir Andŗa Buŗa atveidots reālpolitiķis Vilhelms Munters, Juŗa Brtkeviča tēlojumā jaušam ģenerāŗa Baloŗa vaibstus, Kaspara Dumbura izturēšanās veids iemieso Alfrēda Bērziņa divdabīgos nolūkus, savukārt Mārtiņš Upenieks, tēlojot Jāni Rudumu iztieŗ ar dabisku sirsnību bez divdomīgu attiecību apspēles. Šajās sarunās, meklējot vajadzīgos argumentus, atbildot uz jauniņā Kārļa Ulmaņa jautājumiem, itīn nemanot šķietami bezpersoniskie archīva sastaptie cilvēki mūsu acu priekšā top par reālām personībām, katra ar savu raksturu un sava dzīvesstāsta iezīmēm.

Pāri laikiem satikuŗies divi Kārļi Ulmaņi – Toms Veļičko un Imants Strads // Foto: Jānis Deinats

Kārlis Ulmanis vientulībā un apercēs. Imants Strads // Foto: Jānis Deinats

Un tad ierodas viņš. Vispirms durvju ailē uz iegāismota fona parādās masīvs siluets. Kad tas iegāismojas, mūsu priekšā ir Imants Strads Kārļa Ulmaņa grimā un veidolā. Monolīts, viendabīgs tēls, kuŗš gan vienubrīd uzmanīgi seko dokumentālās filmas kadriem ar vadoni, it kā salīdzina savus ŷestus ar "oriģinālo" varoni, cenŗas savu stāŗu pielāgot filmas epizodē redzētajai. Bet tālāk bez jebkādam ŷaubām tas ir Kārlis Ulmanis. Un viņš vārda un uzvārda brālim skaidro savus uzskatus par ārpolitiku, par valsts dzīvi, par savu pienākumu pret valsti un saviem izšķirīgajiem lēmumiem. Imants Strads rada pārliecību par viengabalainu personību, taču brīŗam nevar nepamanīt arī aktiera ironiju attēlotā varoņa ŷaubu, vājuma vai neizlēmības brīŗos. Tā tiešām ir viegla ironija, vērtējums, kas sniegts no mūsdienu cilvēka viedokļa. Tas ir artistiski veikls vēsturiskas personas portretējums, ļaujot apjauŗt gan vēsturiski neapskauŗamo situāciju, gan iekšējo dramatismu, sajūtot neizbēgamo paŗa un valsts bojāeju.

Tā soli pa solim disputs par vēstures grieŗiem pagājuŗā gad-

simta trīsdesmito četrdesmito gadu mijā no intelektuāliem faktu pretstatījumiem ir pārtapis drāmatiskā spēlē, kur nozīmīga katra dalībnieka nostāja un katra aktiera īstenotais tēla psiholoģiskais raksturojums. Vēstures gaita atkarīga ne tikai no vadoniem, bet arī no katra tās dalībnieka, no nesavtības un dzimtenes mīlestības.

Izrāde "Kur pazuda valsts" manā ieskatā ir jaunatnei adresēta saruna pāri gadu desmitiem, pāri paaudzēm, lai izziņātu, vai bija iespējams cits ceļš, nekā tas, ko savā laikā gāŗa Kārlis Ulmanis, 1939. gadā vēlēdamies saglabāt Latvijas neitralitāti un 1940. gadā glēvi padodoties padomju okupantiem. Ir jāuzteic dramaturga un iestudējuma reŗisora Toma Treiņa sadarboŗšanās ar vēsturniekiem, jo melu ŷai darbā nav. Ir daudz faktu, daudz dažādu apsvērumu, kas no skatuves lieŗ runāt patiesībai un atsevišķu personu, kaut kļūdaini, bet vēsturiski precīziem uzskatiem.

Kas atlieŗ mūsdienu jaunieŗiem, kas pilda teātra zāli? Nezaudēt zinātkāri, izziņot vēsturi un savas valsts ieguvumu un zaudējumu patiesību.

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

EDGARS ĶIPLOKS

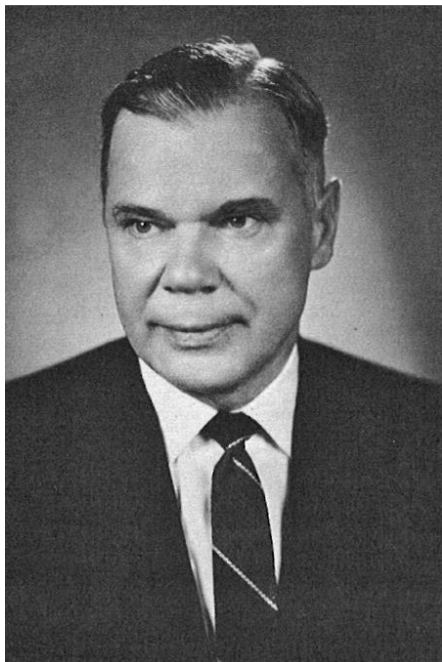
Saka, ka bērni rotaļās parādīt, kas tie būs, lieli izauguši. Man tas tā ir papildījies. Biju kādus piecus gadus vecs, kad virtuves kaktā ierīkoju kanceļi un teicu sprediķi. Mani bija paņēmuši līdz uz baznīcu. Es sākumā tur rātņi sēdēju, bet tad sāku garlaikoties, nevarēdams sagaidīt sprediķa beigas. Redzēto mājās atdarināju. Mana draudze nebija liela. Tikai vecā tantīna ar bibelisko vārdu Jūdīte, kas, mātei promesot darbā, mani pieskatīja. Viņa sirsnīgi priecājās un pareģoja – puika būs mācītājs! Īs bija arī mans sprediķis. Laikam tikai viens vienīgs vārds – āmen. Galvenais bija pati rīkošanās – uzkāpšana kanceļē un nokāpšana. Laba jau daudz nevajagot.

Ceļš uz mācītāja amatu man tomēr bijis garš un stipri likumains. Intereses bērībā ir stipri mainīgas. Kad iemācījos lasīt, grāmatas kļuva mani draugi. Citu arī toreiz nebija. Sākoties pasaules karā 1914. gadā, Pārdaugavas fabriku rajons, kur mēs dzīvojām, isā laikā kļuva kā izmiris. Bet tēvam bija "Austrums", "Jaunības tekas" un "Derīgo grāmatu" nodaļas grāmatas. Lasīšana aizstāja rotaļbiedrus. Kas gan jaukāks varētu būt, kā kļūt par rakstnieku!

Pirmajā skolas gadā piedziwoju lielu prieku. Dabūju redzēt dzīvu rakstnieku. Mūsu ticības mācības skolotājs bija Apsīšu Jēkabs. Biju "Austrumā" lasījis viņa stāstus. Centos būt viņa labākais skolnieks.

Bēgļu laikā Smiltēnē – man jau bija desmit gadi – es sāku rakstīt dzejas. Atceros pat vienas saturu – pazudušais dēls.

Bet tad nāca citas intereses. Draugi mani aizveda uz futbola sacīksti. Tas bija kas jauns un intriģējošs. Kādēļ par šo "lielo" notikumu nekā nerakstīja laik-

raksts, ko mani vecāki tai laikā abonēja? Pēc nākošās sacīkstes, kuru redzēju, es aizsūtīju īsu ziņojumu "Latvijas Sargam", un tavu prieku! – tas bija iespiests. Man toreiz bija tikko četrpadsmit gadi. Turpināju rakstīt un drīz vien kļuva reportieris (ar redakcijas karti kabatā) "Latvju Sportam" (redaktors J. Aizpurietis) un "Latvim" (sporta nodaļas redaktors A. Plūms). "Latvis" izmaksāja man arī pirmo honorāru.

Būdams vidusskolas pirmajā klasē, pēc kāda vācu parauga sastādīju sporta kalendāru, ko Aizpurietis gribēja pat izdot, bet nekas neiznāca.

Aizrašanās ar sportu drīz izbeidzās un tam līdz arī mana sporta žurnālista karjera. Arī skola pamazām uzspieda savu zīmogu. Ar pateicību pieminu šeit savu latviešu valodas skolotāju Kārlī Bērziņu. Viņš nebija rakstnieks, kā Plūdonis vai Krūza, kas saviem skolniekiem va-

rēja iedot dzirksti rakstīt. Bet vērtīga bija Bērziņa metode ierosināt skolniekus strādāt. Literatūras vēstures kursu viņi paši iztīrāja referātos, skolotājs iejaucās tikai tad, ja skolnieki diskusijās netika galā. Es mācījos šais stundās meklēt, rakstīt, debatēt. Vēstures un literatūras stundas bija man vismīlākās. Bet gāju komercskolā, tās izglītības virziens bija pavisam cits. Es sāku gūt sekmes arī speciālajos komercskolas priekšmetos un mācījos atzīt, ka kultūras dzīvē nozīmīgs ir ne vien autors, bet arī viņa darbu klajā laidējs un izplatītājs.

Nobeidzis komercskolu, iestājos universitatē studēt tautsaimniecību. Speciālo priekšmetu skolotāji man novēlēja panākumus. Viņi tomēr pievilās. Es pats arī.

Vispirms man likās garlaicīgi klausīties par to, ko mēs skolā jau bijām mācījušies, kaut arī šaurākā apjomā. Otrkārt, students ir brīvs radījums. Viņu nespiez tā kā skolā. Es sāku interesēties par citām lietām un atradu tās pievilcīgas. Bija skaidrs: jāmaina studiju priekšmets!

Man jāsaka, tā nebija gluži racionāla izšķiršanās. Mani visvairāk interesēja vēsture. Bet es izšķiros par teoloģiju. Neilgi vēl pirms izšķiršanās es biju sekmīgi atrunājis savu brālēnu no domām studēt teoloģiju. Vai tas nebija kāds augstāks prāts, kas man lika stāties teoloģijas fakultātē brālēna vietā?

Es ķeros ar prieku un sajūsmu pie studijām. Bet tās ievilkās. Vispirms es divi gadus strādāju skolotāju kooperatīvā par grāmatvedi. Bez tam nodevos sa-

biedriskam darbam. Mani ievēlēja amatos studentu padomē, uzņemos redakcijas sekretāra pienākumus akadēmiskā laikrakstā "Universitas". Bija starplaikā kādos periodiskos izdevumos iespiesti pāris mani rakstiņi (viens par Vili Olavu), bet intensīva rakstīšana radās "Universitas" slejās. Pirmo piecu gadu laikā būs rets "Universitas" numurs, kur nebūtu manu rakstu.

Darbs redakcijā man deva iespēju tuvāk iepazīties ar iespēšanas lietām. Daudz vērtīgu aizrādījumu ieguvu no Valtera un Rapas spiestuves vadītāja K. Miškes. Lasīju poligrafiskās rūpniecības arodgrāmatas. Kad mani ievēlēja par Studentu grāmatnīcas priekšnieku, man nācās nokārtot kādu ieilgušu strīdu ar vācu grāmatnieku biržu, kas aizliedza vācu apgādiem pārdot grāmatnīcai viņu izdevumus. Lai šo lietu izpētītu, lasīju arodliteratūru par vācu grāmatniecību. Jutos tik kompetents, ka lasīju referātus grāmatnieku sanāksmēs un kursos. (1943. un 1944. gadā rediģēju grāmatnieku un bibliografu izdevumu "Latvju Grāmatnieks").

Man bija arī citas intereses. Par tām liecina Studentu grāmatnīcas apgādā iznākuši 2 sējumi ar manis rediģētajiem Valdemāra rakstiem. Līdzekļu trūkuma dēļ Valdemāra rakstu izdošana apstājās.

Man bijusi arī iespēja vadīt lielus un nozīmīgus apgādus. 1937. g. valdība nodibināja īpašu fondu universitātes mācības grāmatu izdošanai. Mani aicināja par apgāda tehnisko vadītāju. Darbs sāka tikko attīstīties, kad lielnieki to 1940. g. likvidēja.

Otra iespēja radās 1942. gadā, kad mani iecēla par apgāda "Latvju Grāmatas" vadītāju.

Tagad vadu biedrības "Sējējs"

apgādu, kas dod reliģiska saturā grāmatas trimdas latviešiem un mēnešrakstu "Ceļa Biedrs". Visos šais apgādos esmu laidis klajā apm. 500 grāmatu. Grāmatniecība tomēr man nav bijusi galvenā nodarbošanās. Par savu īsto vietu uzskatu tomēr kanceļi. Daudzo blakus interešu dēļ teoloģijas studijas ieilga un brīžiem pat pilnīgi apstājās, bet es tās tomēr nobeidzu. Interese par pagātņi, kas mani saistījusi jau kopš bērības, mani tuvināja baznīcas vēsturei. Biju profesora L. Adamoviča asistents. Ja nebūtu dzimtene jāatstāj, droši vien es tagad būtu mācības spēks teoloģijas fakultātē. Neskumstu tomēr. Teologa īstā vieta ir kancele.

Nav bijis lemts man stāvēt lielas draudzes priekšā. Ir iznācis kalpot nelielām latviešu grupiņām. Bet arī par to neskumstu. Arī iespiestais garīgais vārds ir kanceles sludinājums, tikai savā īpašā veidā. Un pie šī sludinājuma autors un izdevējs iet roku rokā – abi ir nepieciešami. Esmu rakstījis "Svētdienas Rītā", "Ceļā", "Baznīcas ziņās", "Mājas Draugā", "Ceļa Biedrā", Baznīcas kalendārā, dažādos krājumos un laikrakstos. Esmu pielicis savu roku pie dziesmu grāmatas u. c. garīgu izdevumu klajā laišanas. Vajadzība pēc garīgām dziesmām ir ierosinājusi turpināt tos mēģinājumus dzejā, ko drīz pēc desmitā dzīvības gada biju licis pie malas. Gandrīz visas dziesmas (un laba daļa citu rakstu) ir radušās vilcienā un autobusā, jo tālie aprūpes braucieni aizņem daudz no tā laika, ko varētu pavadīt pie rakstāmgalda. Žēl tikai, ka šādos apstākļos nav iespējams paveikt kāda lielāka apmēra darbu. Bet paldies Dievam arī par mazumu. Bērības sapņi tomēr kaut cik ir piepildījušies!

HERMANIS KREICERS

Pašam sevi aprunāt ir grūtāk nekā citus: gadās, ka citus pazīstam labāk nekā sevi. Parastimums ir divi mēri – sev saudzīgāks, citiem stingrāks. Tāpēc ir labāk skicēt vairāk "ārējo foto" un būt atturīgam sava garīgā veidola tēlošanā.

Neesmu īsts rakstnieks. Ja tik vien būtu sagrēkojis, kā ar rakstiem, tad tam elles skrīveritīm, kas reģistrē cilvēku nedarbus, no manis liela prieka nebūtu. Jaunībā un arī vēlāk šis tas gan ir tiecies izskanēt dziesmā vai izteikties stāstā, taču pašam ir bijis jāatzīst, ka tā ir labi, ja necila viduvējība, kādas pietiek arī bez manējās.

Mans dzīves stāsts sākas 1895. gada 22. novembrī rentes saimnieka ģimenē. Esmu izgājis pilnu lauku darbu kursu, sākot ar cūkgana pienākumiem un beidzot ar puīša darbiem. Līdztekus savu tiesu esmu devis arī nedarbiem: kāpis kokos, delverējies, arī vieg-

lāk un smagāk samilējies.

Skolās biju diezgan sekmīgs kā mācībās, tā blēnās. Vienīgais diveniēks, kas skolās gadījies, bija skolotāju seminārā, pusgada atzīmē – uzvedībā. Tās gan bija sevišķs gadījums, kas varēja beigties ar izslēgšanu, taču izgāja labi.

Pirmā Pasaules karā vecāki aizvadīja visus trīs dēlus. Pārņācu tikai es viens. Dabūju izmaršēties cara gvardē, latviešu strēlniekos, kara skolā, krievu pulkā un Latvijas armijā. Kā krievu, tā Latvijas armijā dabūju arī pa piemiņai – ievainojumam. Jāliecina tomēr Anšlava Egliša vārdiem – es nebiju varonis.

Pēc karjiem izšķiros atsākt skolotāju darbu. Apsievojos. Diezgan saderīgi vadām kopā jau 38. gadu, un nu jau esam droši, ka turēsim laulības ceremonijā doto solījumu – nešķirties, "iekams tas Kungs pats mūs šķirs caur laicīgu nāvi". Bērnu man nav, bet pabēr-

ni un audžu bērni ir sagādājuši gana rūpju, prieku un bēdu.

Studēju Latvijas Universitatē pedagoģiju; interesējos arī par rakstniecību, vēsturi, kultūras un

politiskiem jautājumiem. Par tiem esmu publicējis tā laika periodikā. Maisījos arī sabiedriskajā dzīvē, sevišķi skolotāju aprindās; strādāju pie skolu grāmatām. Pāris gadus biju Rīgas pilsētas Izglītības valdes Skolu daļas vadītājs. Dzīvē un darbībā pieredzētais un izvērtētais deva vielu "Dzīves mācībai".

Seko Otrā Pasaules kara bangojums, DP laiks, kuģošana pāri lielajiem ūdeņiem un dzīve šinī krastā.

Kam gan bijuši bagātāki mūži, kā manai paaudzei? Aiz uzskaitītām ārējām norisēm ir liels raibums un nemiers. Tur draugu pulks, arī pa nedraugam, guvumi un vilšanās, mīlestība, liksme, sāpes. Mazs atspulgs no tā ir atmiņu stāsti "Ceļi un gājēji". Varbūt vēl kas rasies, dažas ieceres ir.

Bet diena jau iegājusi vakarā.

Kā "Skroderdienu" Dūdars savas cerības esmu sasējis nastiņā un noguldījis lādes dibenā. Neloloju nekādu illūziju ne par šo, nedz viņu sauli, neturu naida un bezrūgtuma panesu dažkārt garīgu vientulību. Bagātākais romāns un krāsnākā dzeja tomēr ir un paliek dzīvā dzīve. Tur katrs rakstam kādu nieka rindiņu; tai arī mana pazemīgā kalpošana.

Vēciem ērgļeniēšiem bija tāda dzīves ziņa: turies, cik vari, un, kad vairs nevari, tad vēl bišķi. Tai varētu pievienot: bet neesi kā nesmailkājūtīgs ciemiņš, kas neprotas laikā atvadīties; ej ar smaidu, bez īgnuma un stenēšanas, svētīdams dzīvi, kas bija un būs arī bez tevis.

Ave, vita!

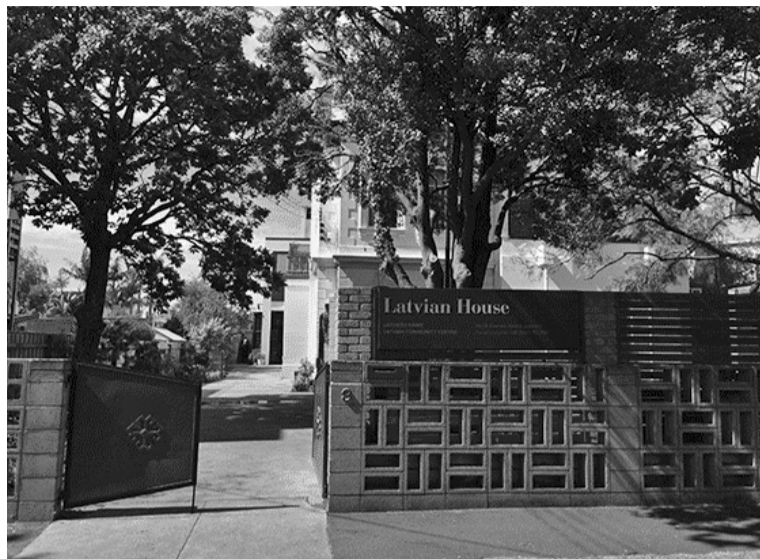
No grāmatas "Pašportreti", sastādījis Teodors Zeltiņš. Grāmatu Draugs, 1965.

VITA
GAIĶE

Uz nākamajām Austrālijas Kultūras dienām top interesants projekts, kuŗā iesaistīti ne tikai latvieši Austrālijā, bet arī no Latvijas un pat Kanadas. Tā ir kādreizējās melburnietes, tagad nu jau 30 gadus Latvijā dzīvojošās Brigitas Strodas izlolota ideja veidot izrādi par Melburnas latviešu centru, kas atrodas ļoti raibā rajonā. Izrādes nosaukums ir "Dickens Street – the Other", jo Latviešu nams atrodas Dickensa ielā, koloritā St. Kilda rajonā. Savukārt "the Other" liek uzsvāru uz "citādnieku" – ne gluži vietējā sabiedrībā iederošu. Latviešu nams šajā rajonā esot bijusi droša vieta, kur būt citādam.

Projektu veido Latvijas kultūras organizācija INITIUM, un tajā bez Brigitas Strodas piedalās dzīvesstāstu pētniece, folkloriste Ilga Vālodze Ābele, kas 2022. gada pavasarī viesojās Melburnā, lai veiktu dzīvesstāstu intervijas, sakopotu materiālus par Melburnas Latviešu namu un citām nozīmīgām vietām.

Projekta galvenā producete Ieva Niedre kādā intervijā raidījumam "Globālais latvietis. 21. gadsimts" iepazīstinājusi ar organizācijas darbību. INITIUM ir dibināts 2016. gadā un tā ir platforma radošām iecerēm. Viņu darbībai ir trīs galvenie virzieni. Viens ir profesionālas mākslas producēšana, uzsvāru liekot uz neierastākiem formātiem, piemēram, noteiktai vietai pielāgotu iestudējumu veidošana, koncertprogrammu radīšana netipiskās vietās – uz ūdens, mežā. Otrs virziens ir apkaimju

Melburnas Latviešu nams

Melburnas latviešu nama otra ieeja no pagalma puses

Citādnieki Dikensa ielā

Top vērienīga izrāde par Melburnas latviešu namu

Baņuta Rubesa latviešu nama aizskatuvē

Brigita Stroda, Ieva Niedre un Baņuta Rubesa

attīstība, šobrīd pievērsot uzmanību Āgenskalna attīstībai Rīgā. Un trešais virziens, kas attiecas

uz šo projektu, – laikmetīgs kopienas teātris, kur kopā ar profesionāliem māksliniekiem, režisoriem, dramaturgiem, choreografiem, komponistiem veido iestudējumus par un ap konkrētām sabiedrības grupām.

Brigita Stroda šajā raidījumā paskaidro par savas idejas aizsākumiem. Viņu uztrauc, ka drīz tie cilvēki, kuŗi bija spiesti pamest Latviju, būs zuduši kopā ar saviem stāstiem. Tāpēc mums vajag tos saglabāt, kā arī izrādīt cieņu viņu dzīvēm. Brigita uzsvē, ka, viņasprāt, Austrālija ir viena no divām reāli multikulturālām zemēm (otra būtu Kanada). Šī daudztautību būtība ir sen pazīstama Austrālijā, bet latvieši ir no tā attālināti. Visus šos gadus latvieši Melburnā St. Kilda rajonā godīgi, rosīgi, bet klusi un noslēgti darbojušies, neieklājoties vietējā kopienā, tāpēc tagad ir pienācis laiks pastāstīt austrāliešu sabiedrībai, kas mēs esam, un parādīt, kas tajā Melburnas Latviešu nama zālē ir noticis 70 gadu laikā! Viņas mērķis ir stāstīt istus stāstus par reāliem cilvēkiem.

Ilga Vālodze Ābele atklāj, ka viņai bija prieks parāllēli teorētiskām studijām rast iespēju strādāt praktiski, savākt stāstus, kas atklāj, kā dažādi vēsturiski notikumi ietekmējuši konkrētus cilvēkus. Strādājot pie šī projekta, viņai bijis svarīgi redzēt un piedzīvot to, kā Latviešu nams Melburnā dzīvo šobrīd.

Radošai komandai šī gada sākumā pievienoties uzaicināta arī Kanadas latviete – režisore

un dramaturģe Baņuta Rubesa, kuŗas uzdevums būs visas šīs daudzās interviju stundas savīt izrādē. Viņa ar INITIUM ir jau sadarbojusies vērienīgā projektā "Latvijas stāsti. Šekspīrs satiek Blaumani". Ieva Niedre atzīst, ka Baņutas Rubesas pievienošanās komandai ir liels ieguvums ne tikai tāpēc, ka viņa ir talantīga režisore, bet arī tāpēc, ka dzimusi un savu jaunību vadījusi ārpus Latvijas.

Radošā komanda atkārtoti uz Melburnu devās šī gada sākumā, lai turpinātu darbu pie projekta.

Atgriezies no ceļojuma, Baņuta Rubesa dalījās iespaidos par projektu un piedzīvoto Austrālijā: "Es biju gan Melburnā, gan Adelaidē, gan Austrālijas 3x3 un vasaras vidusskolā. Aizbraucu arī uz Tasmāniju, bet ne sakarā ar šo projektu.

Pirmo reizi Austrālijā cīmojos 1984. gadā, kad Vispasaules latviešu jaunatnes kongress (VLJK) mani uzaicināja uz Austrāliju ar kongresmam speciāli radītu monoizrādi ar nosaukumu "Pēdējie latvieši", kur es uzstājos kopā ar dažiem brīvprātīgajiem un kas arī lika publikai ceļot no zāles līdz tenisa laukumam.

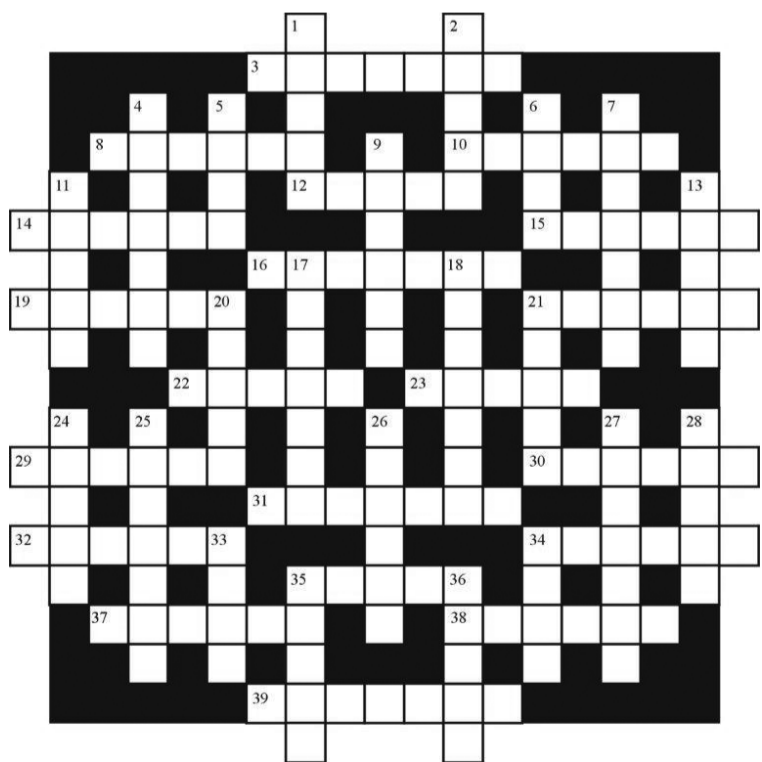
Daži Melburnas latvieši man bija pazīstami no šī senā brauciena, bet vispār šis bija pavisam jauns piedzīvojums un ieguvu iespaidu pārpilnību. Varbūt pirmais un galvenais iespaids ir tas, ka Melburnas latviešu centrs ir ļoti glīta, skaisti atjaunota ēka ar iespaidīgu kafējnicu, kuŗā darbojas 80 brīvprātīgie, ļoti patīkamā pilsētas rajonā un, kas mani visvairāk iespaidoja, ar funkcionējošu skatuvi un ar latviešu teātra ansambli, kas ir taisījis izrādes jau 70 gadus un var lepoties ar līdz 2023. gada sākumam iestudētām 135 izrādēm. Dabūju arī pastrādāt ar vietējiem latviešu aktieriem, kas bija gan iedvesmojoši, gan vienkārši jautri. Melburnā dabūju arī iepazīties ar Jāni Balodi, kas ir profesionāls Austrālijas dramaturgs un ir laidis klajā triloģiju par latviešiem Austrālijā.

Kopā ar fondu INITIUM no Latvijas grasāties iestudēt izrādi kopā ar melburniešiem, gan jauniem, gan veciem. Tā būs, ko sauc par *site-specific* jeb prome-nādes teātris, citos vārdos, – izrādes laikā publika ceļos caur namu. Tā kā izrāde ir plānota tūlīt pēc Kultūras dienām nākamā gada sākumā, tad jācer, ka vēl būs spēks taisīt teātri. Klāt pieaicināsim vienu austrāliešu nelatvieti – aktieri, vienu cirka mākslinieku un vietējo scenogrāfu. No Latvijas mums brauks līdzī izcilais mūziķis un komponists Jēkabs Nīmanis. Projekts vēl ir agrīnā stāvoklī, protams, un vēl vācam gan idejas, gan kadrus, gan līdzekļus.

Jāpiezīmē, ka projektu jau atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds, Austrālijas latviešu teātris un Latviešu kultūras biedrība *Tilts*, kā arī personīgi fināncējumi, tomēr tik vērienīgam projektam līdzekļi vēl arvien ir nepieciešami.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Horizontāli: 3. Skarlatīna. 8. Sievietes vārds (maijā). 10. Grišļu dzimtas lakstaugs. 12. Asinsrites orgāns. 14. Sporta spēle. 15. Sastiprinājuma elementi. 16. Elpošanas orgāns. 19. Karpu dzimtas zivs. 21. Dzēriens no raudzēta ķēves piena. 22. Dienakts daļa. 23. Skatuves deļa. 29. Stumbrs

ar diviem žuburiem. 30. Atvirze. 31. Rudens puķes. 32. Tveice. 34. Nestabils. 35. Lašveidīgo kārtas zivs. 37. Neveikls cilvēks. 38. Tauriņziežu dzimtas pākšaugi. 39. Pārvērsta sejas izteiksme.

Vertikāli: 1. Akūta infekcijas slimība. 2. Lielākais cilvēka dziedzis. 4. Vēdergrāzes. 5. Ref-

lektoriska sejas muskulatūras saraušanās. 6. Zema sieviešu balss. 7. Tuvākā apkārtnē. 9. Gaudaugu auglis. 11. Sporta apavi. 13. Paliels dzeramais trauks. 17. Ēdienreize. 18. Ēdama gliemene. 20. Liela ģimene. 21. Sagriezti, izžāvēti kokosriekstu kodoli. 24. Posms kādā procesā. 25. Īris. 26. Grumbas. 27. Sūreņu dzimtas lakstaugs. 28. Ar īpašiem noteikumiem saistīta nodarbība, izklaidēšanās vai sacensība. 33. Dvaša. 34. Dzeltēnā ūdensroze. 35. Jūrmalas pilsētas daļa. 36. Neliels krustziežu dzimtas lakstaugs.

Krustvārdu mīklas nr. 9 atrisinājums.

Horizontāli: 4. Liesa. 5. Karaša. 7. Salons. 10. Ideja. 11. Kāgors. 12. Kafija. 13. Pierast. 16. Lauska. 19. Taksis. 22. Citrons. 23. Baumas. 24. Ienīst. 25. Ietaise. 26. Metiss. 28. Lauris. 30. Saskare. 35. Padoms. 37. Lapene. 38. Kursi. 39. Sūtība. 40. Kājaks. 41. Raust.

Vertikāli: 1. Slaisti. 2. Peles. 3. Pasakas. 5. Kakadu. 6. Roga. 8. Osis. 9. Starts. 14. Estētes. 15. Afonija. 17. Agave. 18. Krams. 20. Aleja. 21. Iesmi. 27. Tirpas. 29. Rudens. 31. Auskars. 32. Replikts. 33. Adīt. 34. Ieva. 36. Kraut.

SPORTS

Blūgeru aizmaina no "Penguins" uz "Golden Knights"

Teodors Blūgers // FOTO: Pittsburgh Penguins/Twitter

Centra uzbrucēju Teodoru Blūgeru ceturtdienas rītā pēc Latvijas laika aizmainīja no Nacionālās hokeja līgas (NHL) kluba Pitsburgas "Penguins" un Lasvegasas "Golden Knights" vienību. Par latvieša iespējamo došanos prom no Pitsburgas baumoja jau kādu laiku, bet nu tas tiešām noticis.

"Penguins" par Blūgeru saņēma aizsargu Pīteru Diliberatori, kā arī 2024. gada trešās kārtas draфта izvēli. Blūgeru droši var dēvēt par "Penguins" sistēmas audzēkni, vismaz NHL apcirkņos, jo tieši šī komanda latvieti izvēlējās 2012. gada draфта otrajā kārtā ar 52. Numuru. NHL viņš debitēja 2018. gadā. Tā bija sezona, kad līgai pievienojās un Stenlija kausa finālā spēlēja viņa jaunais klubs "Golden Knights". 28 gadus vecais Latvijas

uzbrucējs šosezon 45 spēlēs Pitsburgas kluba rindās izcēlās ar desmit punktiem, gūstot divus vārtus un atdodot astoņas rezultatīvas piespēles. Pēc šīs sezonas Blūgeram beigtos divu gadu līgums ar "Penguins" par 2,2 miljoniem ASV dolāru sezonā un viņš kļūs par neierobežoti brīvo aģentu. "Esam pateicīgi par visu, ko Tedijs [Blūgers] darījis mūsu komandas un organizācijas labā pēdējo desmit gadu laikā," pēc maiņas darījuma sacīja "Penguins" ģenerālmenežeris Rons Hekstals. "Viņš bija viens no mūsu uzticamākajiem mazākuma spēlētājiem un absolūts profesionālis. Novēlam nākotnē viņam tikai to labāko." Blūgers NHL debitēja 2018./2019. gada sezonā, bet kopumā "Penguins" rindās aizvadīja 250 regulārā čempionāta spēles, kurās sakrāja 92 (33+59) punktus, 82 soda minūtes un pozitīvu lietderības koeficientu +24. Stenlija kausa izcīņā latviešu uzbrucējam 18 spēlēs vārti un viena rezultatīva piespēle, četras soda minūtes un negatīvs lietderības koeficients -3. "Penguins" ar 69 punktiem 60 spēlēs ieņēma astoto vietu Austrumu konferencē, kamēr "Golden Knights" ar 78 punktiem 61 mačā ir Rietumu konferences līdervienība.

"Golden Knights" Blūgera debijā pēcspēles metienu sērijā uzvar "Devils"

// FOTO: Reuters/ScanPix

"Golden Knights" savā laukumā ar rezultātu 4:3 (1:2, 1:0, 1:1, 0:0, 1:0) pārspēja Ņūdžersijas "Devils". Blūgers uz ledu bija 15 minūtes un 42 sekundes, 55 sekundes spēlēja mazākumā, divreiz meta pa pretinieku vārtiem, uzvarēja deviņos no 14 iemetieniem, noslēdza spēli ar negatīvu lietderības koeficientu. Astotajā spēles minūtē mājinieku vadībā izvirzīja Žonatans Maršeso. Pirmās trešdaļas turpinājumā "Devils" atbildēja ar Jespera Brata un Dousona Mersera gūtajiem vārtiem, pārņemot vadību ar 2:1. Otrajā periodā Maršeso guva vēl vienus vārtus un izlīdzināja rezultātu, bet no-

slēdzošās trešdaļas ceturtajā minūtē "Golden Knights" vadībā izvirzīja Džeika Aikela precīzais metiens. Nedaudz vairāk kā septiņas minūtes līdz pamatlaika beigām Mailss Vudss panāca neizšķirtu. Pagarinājumā vārti netika gūti, bet pēcspēles metienu sērijā uzvaru nesošo "bullīti" realizēja Šis Teodors. Elvja Merzļikina pārstāvētā Kolumbusas "Blue Jackets" mājas spēlē ar rezultātu 2:4 (0:0, 1:2, 1:2) piekāpās Sietlas "Kraken". Latvijas hokejists laukuma saimnieku vārtos tika galā ar 31 metienu, atvairot 91,2% ripu. "Golden Knights" ar 80 punktiem 62 spēlēs ir Rietumu konferences līdere, kamēr "Blue Jackets" ar 46 punktiem 62 mačos Austrumu konferences turnīra tabulā ierindojas pēdējā pozīcijā 16 komandu konkurencē.

Pie pirmā rezultativitātes punkta Nacionālās hokeja līgas (NHL) kluba Lasvegasas "Golden Knights" rindās svētdien tika latviešu uzbrucējs Teodors Blūgers, palīdzot savai komandai ar 4:3 (2:0, 1:0, 1:3) savā laukumā pieveikt Monreālas "Canadiens" un atgūt pirmo vietu Rietumu konferencē. Blūgers uz ledu pavadīja 15 minūtes un 15 sekundes, no kurām vienu minūti un 22 sekundes spēlēja mazākumā, bet četras sekundes vairākumā. Latviešu uzbrucēja kontā rezultatīva piespēle komandas pirmajos gūtajos vārtos spēles 13. minūtē, kad ar precīzu raidījumu izcēlās Šejs Teodors. Tāpat Blūgers pielietoja vienu spēka paņēmieni, uzvarēja trijos no septiņiem iemetieniem un spēli noslēdza ar neitrālu lietderības koeficientu. Uzvarētāju rindās ar diviem precīziem metieniem izcēlās Ivans Barbaševs, bet vēl vienus vārtus guva Railijs Smits. Viesu sastāvā trāpīgi metieni Maika Matesona, Rafaels Hārvija-Pināra un Aleksa Belzila kontā. Pēc panākuma "Golden Knights" ar 82 punktiem 63 spēlēs ieņēma pirmo vietu Rietumu konferencē, par punktu apsteidzot Dalasas "Stars", savukārt "Canadiens" ar 56 punktiem ir 15. pozīcijā Austrumu konferencē.

Blūgeram pirmais rezultativitātes punkts "Golden Knights" sastāvā

Teodors Blūgers // FOTO: AFP/Scanpix

(Turpināts 20. lpp.)

LATVIJAS UNIVERSITĀTES FONDS

KOPŠ 2005. GADA VAIRĀK NEKĀ 4 000 ZIEDOTĀJU AR ZIEDOJUMIEM APLIECINĀJUŠI UZTICĪBU LATVIJAS UNIVERSITĀTES FONDAM

Atbalstīti vairāk nekā 2 000 čakli un mērķtiecīgi studenti, īstenoti 540 pētniecības un rekonstrukcijas – būvniecības projekti

IKVIENS ZIEDOJUMS IR SVARĪGS UN NOZĪMĪGS!
PALDIES PAR ATBALSTU!

"LU fonda stipendija sniedz būtisku atbalstu, lai domas par ienākumiem paliktu otrajā plānā, par būtiskāko mērķi studiju laikā izvirzot zinātnei, pētniecību. Saņemot stipendiju ir vienlaikus liels gods un izaugsmi veicinošs izaicinājums." Trīne Žagare, LU Vēstures un filozofijas fakultāte, Gustava Zemgala piemiņas stipendijas saņēmēja

Lai pārrunātu ziedojuma mērķus, lūdzam sazināties ar

"Friends of the University of Latvia" valdes priekšsēdētāju Mārtiņu Andersonu
+1 415.617.9959 | tikunta@yahoo.com | www.friendslu.com

Latvijas Universitātes fonda izpilddirektori Lailu Kundziņu
+371 29212426 | laila@fonds.lu.lv | www.ziedot.lu.lv

Čeki izrakstāmi "Friends of the University of Latvia". Lūdzam sūtīt tos
Mr. Peter A. Ragauss, 2120 Troon Road, Huston, Texas 77019, USA.
Fondam kopš 2012. gada ir labdarības organizācijas statuss(501©(3) charity).

PĒRK

Pērku mežu, lauksaimniecības zemi. Tālr. +371 29386009.

PĒRK

Nopirkšu mežu ar zemi vai lauku viensētu Latvijā.
Tālr. +371 26157008.

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

PĒRK DZĪVOKĻU NAMU

**Pērk daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)

abatarags@optonline.net

A.Padegs 845-462-3317 (NY)

apadegs@optonline.net

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports**, **gaisa kravas**. Arī kārtojām palīdzības sūtījumus **uz Ukrainu** (caur Latviju).

• **Paku** (u.c. sūtījumu uz LV) **savākšanas tūre sāksies ar 11. aprīli!**

• **Skat. turpmākos LAIKA numurus un mūsu mājas lapu!** → Piesakieties mūsu paku epastiem!

Zvaniet: 1-888-LATVIAN • Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

IN MEMORIAM

Aivars Jerumanis

1938. gada 5. jūlijs – 2023. gada 25. februāris

Likās jau, ka gadiem pār viņu nav varas – dzīvespriecīgs, darbīgs, allaž smaidīgs... Tādu viņu satikām arī mūsu braucienos uz Sibīriju kopā ar fonda "Sibīrijas bērni" ceļotājiem. Aivars turp brauca reizes desmit. Kad viņam jautāja – kas Tevi ik gadu dzen uz šo tālo un briesmīgo vietu, ja vari mierīgi vadīt dienas saulainajā Kalifornijā?! Aivars atbildēja: "Es vismaz tā gribu būt kopā ar nepelnīti un smagi cietušajiem tautiešiem." Šie braucieni ne mazākajā mērā nesaistījās ar jēlkādu izklaidi vai vienkārši ceļotprieku. Nē! Mēs bijām aculiecinieki īstām šausmām, ko netrūka arī mūsu ceļojumu laikā, nemaz nerunājot par to, kā ir būt tieši, klātienē tur, kur svešas un naidīgas zemes klajumos apšauti un nomērdēti mūsējie – latvieši un citu tautu bērni, kas tur aizdzīti no ļaunas varas. Aivars juta dziļi personisku pienākumu tur būt, viņš nebaidījās redzēt un līdzpārdzīvot šo likteņa nežēlību un traģēdiju. Aivars bija mazrunīgs, ļoti, ļoti draudzīgs, pa laikam aizkūpināja savu smaržīgo pīpi un apjautājās – "kā tev iet?"

Vēstures fakti teic, ka Aivars Leonīds Jerumanis dzimis Aizputē. Bijis inženieris un sabiedriskais darbinieks. 1958. gadā jau Amerikā studējis Midltonas kolledžā, 1960. gadā ieguvis bakalaura, bet 1961. gadā – maģistra gradu. Paralleli studijām strādājis Ņujorkas pavalsts tiltu un lielceļu plāno-

// FOTO: Ligita Kovtuna

šanas darbos, pēc tam strādājis aizsardzības rūpniecībā, projektējot kuģus, raķetes, strūklū lidmašīnas un helikopterus. 1970. līdz 1974. gadam bijis padomnieks dažādās Amerikas rūpniecības firmās, arī viceprezidents uzņēmumā *Univer-*

sal Pictures Holivudā. Līdzās maizes darbam vienmēr bijis darbs latviešu sabiedrībā – latviešu katoļu studentu apvienības "Dzintars" prezidenta amatā, Ņujorkas Latviešu organizāciju apvienībā, Daugavas Vanagos un līdz mūža pēdējām

Pārdomu brīdī Sibīrijas sādžā kopā ar Andreju Strautiņu // FOTO: Dzintra Geka

dienām – Losandželosas Latviešu nama pārvaldes priekšsēdis.

Kad Latvija atguva savu neatkarību, Aivars no sirds vēlējas būt klāt, darīt visu labāko, palīdzēt. Neskaitot naudu, neskaitot savas dzīves stundas.

Ik Ziemsvētkus no Aivara saņēmām ar roku rakstītas apsveikuma kartītes – parasti ar gaišu, garīga sižeta zīmējumu un gaišiem, draudzīgiem vēlējumiem.

Lai Tev viegli un gaiši, mīļais Aivar! Būtu gan gribējies vēl tikties un parunāties...

Visdziļākā līdzjutība Aivara tuviniekiem un Dienvidkalifornijas latviešu saimei!

Sirsnībā un skumjās –
ceļabiedri
Dzintra Geka,
Ligita Kovtuna,
Andrejs Strautiņš

P.S. 25. martā Latvijas sabiedriskajā televīzijā rādīs filmu "Tālā zeme Sibīrija. Kāpēc mēs braucām?" Daudzos kadros redzēsīm Aivaru Jerumani. Pateicoties Aivaram un Daugavas Vanagu atbalstam, sākas mūsu braucieni. Nozīmīgās jubilejas kopā svinējam Magadanas apgabalā, Tālajos Ziemeļos, apbraucām visu plašo Sibīriju, Kazachstanu, Vjatlagu. "Sibīrijas bērni" kļuva par daļu no Aivara ģimenes. Viņš bija mūsējais.

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks vai arī tie ir atcelti!

DIENVID KALIFORNIA

9. martā atvadišanās no Aivara Jerumaņa (1938. gada 5. jūlijs – 2023. gada 25. februāris). Bēru dievkalpojums plkst. 11:00 (*Holy Family Catholic Church, 09 E Lomita Ave, Glendale, CA 91205*). (Gavēņa laikā ziedus uz dievkalpojumu lūdzu nenest). Zemes klēpī guldisim *San Fernando (Mission Cemetery, 11160*

Stranwood Ave, Mission Hills, CA 91345). Pēc 2:00 pm pieņemšanas mielasts un atvadu runas Losandželosas latviešu namā (*1955 Riverside Dr., Los Angeles, CA 90039*).

Aivara piemiņai lūdzam ziedu vietā ziedot Losandželosas latviešu namam.

ST. PĒTERSBERGAS FL LATVIEŠU BIEDRĪBA

Dokumentālās filmas "Valiant" izrāde sestdien, **25. martā**, plkst. 2:00 pm (*Point Brittany Tudor room 5220 Brittany Drive S., St. Petersburg, FL*).

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (*11710 3rd Ave. N. E.*

Seattle, WA 98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com.

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(*425 Hoffman Ave, San Francisco*), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI

Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr: (*58 Irving st, Brookline*

MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994 Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr: (*6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634*), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Čikāgas-Ciānas_draudze 2550-4389-7965-234. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, e-pasts: puidza@yahoo.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Sv.

Pēteru dr: (*450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191*). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimans. 1-773-818-6965 St.Peters.latvian.church@gmail.com Ivars Spalis (ivspalis@gmail.com), priekšnieks. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds.

Čikāgas latv. baptistu dr: (*820 Ontario St, Oak Park, IL 60302*). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr: (*10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226*). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00.

(Turpināts 19. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Seko sadraudzības stunda.

Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.: *Shepherd of the Coast Luth. Church* (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. **Dievk. notiek 14:00.** Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr., Los Angeles CA90039). **5. martā** plkst. 11:00 būs dievkalpojums ar dievgaldu un kalpos diak. Guna Reina.

Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.: *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 W Main St, Norton, MA 02766). **Dievkalpojumi ar dievgaldu divreiz mēnesī 2:30 pēcpusdienā ar viesu mācītāju Igors Safins.** Lūdzu, zvaniet draudzes sekretārei Zigrīdai Kručkovai par datumiem, tālr.: 617-323-0615.

Filadelfijas LALatv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Gija Galiņa.

12. martā dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 11:00. **19. martā** dievkalpojums plkst. 11:00, Pankūku brokastis pirms baznīcas plkst. 10:00. **26. martā** dievkalpojums plkst. 11:00, seko māc. Gijas Garīgo pārdomu cikls. **2. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – *Pūpolu svētdiena* – plkst. 11:00, Draudzes valdes ievēšana amatā. **6. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – *Zaļā ceturtdiena* – plkst. 2:00 pēcpusdienā. **7. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – *Lielā piektdiena* – plkst. 7:00 vakarā. **9. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – *Kristus Augšāmcelšanās svētki* – plkst. 8:00 no rīta, seko Lieldienu brokastis groziņu veidā.

Grandrapīdu latv. ev. lut. dr.: *Faith Lutheran Church* (2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505.) Tālr.: 616-361-6003.) Māc. Aija Graham. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr.: 616-975-2705. **Dievk. notiek divreiz mēnesī 2:00 pm.** Par datumiem, lūdzu, sazināties ar dr. pr. Ivaru. Pēc dievk. kafijas galds.

Grandrapīdu latv. katoļu dr.: *Our Lady of Anglona* (504 Grand Ave NE Grand Rapids MI 49503) *Grand Rapids Association Nama – Māc. Mark Mitchell* Priekšnieks Bronislavs Viscockis – tālr.: 616-540-1322. **Dievk. notiek katru svētdienu 10:00** – seko kafijas galds.

Kalamazū latv. ev. lut. apv. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49006). Māc. Aija Graham. Latviešu ev. lut. apvienotā draudze notur klātienē dievkalpojumus **katru svēt-**

dienu, plkst. 10:00. Pieejami arī sprediķu ieraksti draudzes YouTube kanālā (meklēšanas atslēgas vārds “Latviešu apvienotā draudze Kalamazū”).

Klīvlāndes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes **dievk. notiek svētdienās 11:00.** Bībeles stundas notiek 10:00 katrā mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: *Bethel Baptist Church* (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Dievkalpojumi ar viesu mācītājiem latviešu un angļu valodā plkst. 10:00. Par datumiem sazināties ar draudzes pr. Kārli Indriksonu, tālr.: 402-730-3427, e-pasts: kindriks@aol.com. Pensionāru saiets katrā mēneša otrajā ceturtdienā plkst. 11:00 sabiedriskajās telpās.

Latvian Hall (Latviešu ev. lut. sabiedriskās telpās, 33rd & Mohawk iela, Baznīca, 33rd & C iela, Linkolnā. kunora@windstream.net.

Mančesteras latv. ev. lut. dr. (dievk. Notiek *Holy Transfiguration Romanian Orth. Church*, 2 Winter St., Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tālr. 413-568-9062. **18. martā, plkst. 11:00** – dievkalpojums ar dievgaldu, viesmācītājs Igors Safins.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Māc. Jānis Ginters tālr.: 260-797-5695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tālr.: 414-416-6157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Mineapoles St. Paulas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienības/Tervete ev. lut. dr.: *Trinity Latvian Church* (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org. pr. Jānis Mateus tālr.: 514-481-2530, e-pasts :prez@draudze.org.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: (*Latvian Lutheran Church*, P.O. Box. 1008, Maplewood, NJ 07040). Dievkalpojumi notiek NJ Latviešu biedrības namā Priedaine, (1017 State Route 33, Freehold, NJ 07728), māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, e-pasts: latvian-lutheranchurch@gmail.com. Draudzes pasta adrese: *Latvian Lutheran Church P.O. Box 1008, Maplewood, NJ 07040.* Ņūbransvikas – Leikvudas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi ar dievgaldu **19. martā** 11:00 no rīta, pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce. **1. aprīlī** – Talkas diena.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn., 254 Valentine Ln, Yonkers NY. Salas bazn., 4 Riga Ln, Melville NY.

St. Andrew bazn., 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ.

Brāļu kapi, 414 Bloomer Rd, Tannersville NY

St. John's bazn., 81 Chistopher St, New York NY

12. martā Ciešanu laika dievkalpojums Jonkeru baznīcā 10:30 māc. Saivars ar Svēto vakarēdienu; Salas baznīcā 10:30 māc. Saliņš; *St. Andrew* 13:30 māc. Saivars. **19. martā,** Ciešanu laika dievkalpojums Jonkeros 10:30 māc. Saivars; Salā 10:30 māc. Saliņš. **25. martā** *St. John's* 14:00 māc. Saliņš. **26. martā** Ciešanu laika dievkalpojums Jonkeros 10:30 māc. Saivars, seko Bībeles stunda; Salā 10:30 māc. Saliņš, seko Pavasara sarikojums ar Annijas Kerno vijoles koncertu un Dāmu komitejas cienastu.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm St, Saginava, MI 48602). Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269) 2675-330. Kontaktpersona *Mary Beth Dzirnīs*, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnīs@chartermi.net. **Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1:00 pēcpusdienā,** seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 1-619-630-8143, e-pasts: janislegzdins@hotmail.com.: Dievkalpojumi notiks iekšienē

un jānēsā sejas maskas.

8. aprīlī sestdien plkst. 12.00 Diakone Guna Reins; Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu; pēc dievkalpojuma groziņu kafijas galds.

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek plkst. 10:30. Draudzes priekšnieks Jānis Šulcs, tālr.: 206-406-5226, e-pasts: prieksnieks@seattlelatvianchurch.org. Baznīcas mājas lapa: www.seattlelatvianchurch.org.

12. martā Angļu valodas dievkalpojumu vada Linda Beiniķe un Jānis Šulcs. **19. martā** Dievkalpojumu vada Dr. Jānis Sīpols. **26. martā** Dievkalpojumu vada Dr. Inese un Ēriks Raisteri.

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart. **19. martā** plkst. 2:00 ar Dievgaldu. Sekos sēde. Diak. Linda Sniedze-Taggart.

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. Tel.: 515-991-4640 – sazināties ar Andri Ritumu, 727-797-1933. Dievkalpojumi un Bībeles stundas notiek *Faith Lutheran* baznīcā,

kas atrodas 2601 49th Street North, St. Petersburg, FL.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. E-pasts: grietins@gmail.com. Priekšnieks: Kārlis Vasarājs, pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: 400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850 – 3121. Tālrunis: 301-251-4151, epasts: dcdraudze@gmail.com, www.dcdraudze.org. Prāveste Anita Vārsberga Pāža (tālr.: 301-302-3270). Draudzes priekšiece Dace Zalmāne.

Katru svētdienu 11:00 dievkalpojums – klātienē & tiešsaistē (ZOOM). Katru trešdienu 10:00 Rīta svētbrīdis (ZOOM). ZOOM pieslēgšanās norādes ir atrodamas draudzes mājas lapā www.dcdraudze.org

Lūgums turpmāk SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas sūtīt Inesei Zaķis uz e-pastu rigaven@aol.com līdz piektdienai vai tieši uz redakciju Rīgā, uz e-pastu: redakcija@laiks.us ne vēlāk kā PIRMDIENĀS

Mūžībā aizgājis

ULDIS ŠMIDCHENS

Dzimis 1938. gada 13. jūlijā Rīgā,
miris 2023. gada 16. februārī Kalamazū, MI

Mīļi piemin
LIGITA SAMSONS AR ĢIMENI
LAILA UN VALDIS KALNIŅI AR ĢIMENI
LAURA ŠMIDCHENA
ĒRIKS ŠMIDCHENS AR ĢIMENI

Mūžībā aizgājusi
mana mīļā māmiņa

SKAIDRĪTE ĀBELTIŅA, dzimusi ŠKIPSNA

Dzimusi 1924. gada 11 jūlijā Rīgā, Latvijā,
mirusi 2023. gada 23. februārī North Port, Floridā

Skumst
MEITA SANDRA AR ĢIMENI UN RADI AUSTRĀLIJĀ

Mierā Tavas čaklās rokas,
Klusē Tava mīļā sirds.

SPORTS

(Turpināts no 17. lpp.)

Girgenšons un "Sabres" piedzīvo sakāvi

// FOTO: AFP/Scanpix

Nacionālās hokeja līgas (NHL) spēlē smagu sakāvi piedzīvoja Zengus Girgenšona pārstāvētā komanda Bufalo "Sabres", kas ar 1:7 (0:0, 0:2, 1:5) piekāpās līgas labākajai komandai Bostonas "Bruins". Līdz ar šo uzvaru "Bruins" labojusi NHL rekordu un visātrāk līgas vēsturē – 61 spēlē – regulārajā čempionātā sasniegusi 100 punktu robežu. Iepriekš ātrāk šo robežu 1977. gadā sasniedza Monreālas "Canadiens" (62 spēlēs), bet toreiz vēl nebija punktu par neizšķirtu pamatlaikā. Girgenšons sagrāvē nospēlēja 14:16 minūtes, divreiz meta pa vārtiem un cīņu noslēdza ar neitrālu lietderības koeficientu. Vēl pēc nospēlētām 32 minūtēm komandas nebija guvušas vārtus, bet atlikušais laiks – īpaši spēles pēdējās sešas minūtes "Sabres" kļuva par murgu. Spēles 33 minūtē Dmitrijs Orlovs guva "Bruins" pirmos vārtus, bet pēc pusotras minūtes Jakubs Lauko panāca 2:0. Trešā perioda vidū Pāvels Zaha guva "Bruins" trešos vārtus, vēlāk Davids Pastrņāks palielināja Bostonas komandas pārsvaru līdz 4:0, bet tad "Sabres" vienīgos vārtus guva Keisijš Mītelstads. Drīz pēc tam "Sabres" jau noņēma vārtsargu, ko izmantoja "Bruins" (tukšos vārtos iemeta Patrīss Beržerons), turpinājumā mazākumā vārtus guva Konors Kliftons, bet punktu "Bruins" graujošajai uzvarai pielika Lauko, pēdējā minūtē gūstot savus otrs vārtus spēlē.

Merzļikins pēc četrām ielaistām ripām tiek nomainīts NHL spēlē

// FOTO: AFP/Scanpix

Elvis Merzļikins sestdien Nacionālās hokeja līgas (NHL) spēlē pēc četrām ielaistām ripām tika nomainīts. Merzļikina pārstāvētā Kolumbusas "Blue Jackets" izbraukumā ar rezultātu 2:5 (1:2, 1:2, 0:1) zaudēja Otavas "Senators". Merzļikins, spēlējot 23 minūtes un četras sekundes, atvairīja 19 no 23 metieniem, kamēr viņu aizstājušais Maikls

Hatčinsons, kurš aizvadīja savu pirmo spēli "Blue Jackets" krekla, 36 minūtēs un 56 sekundēs tika galā ar 15 no 16 raidījumiem. Spēles sestajā minūtē vārtu guvumiem apmainījās mājinieku uzbrucējs Trevis Hemoniks un viesu spēlētājs Džeks Rosloviks, bet pirmā perioda otrajā pusē Merzļikinu pārspēja arī Tims Šticle. Otrās trešdaļas pirmajās minūtēs ar 48 sekunžu starpību vēl divas ripas Merzļikina vārtos iemeta Hemoniks un Džeikobs Čikrens, bet perioda vidū mājinieku pārsvaru samazināja Patriks Laine. Trešajā periodā pēc nospēlētām 12 minūtēm Hatčinsonu vienīgo reizi šajā mačā sarūgtināja Šticle. Uzvarētāju vārtos Kems Telbots atvairīja 19 no 21 ripas. Merzļikinam šī nav veiksmīga sezona – viņš 28 cīņās guvis septiņas uzvaras, vidēji ielaidis 4,15 ripas un atvairījis 87,9% metienu.

Latvijas biatlonistam Misem karjeras rekords

// FOTO: F64

Latvijas biatlonists **Edgars Mīse** ceturtdien Čehijā Pasaules kausa biatlonā posmā desmit kilometru sprintā izcīnīja 42. vietu, bet izlases līderis **Andrejs Rastorgujevs** ierindojās tikai 59. vietā. Uzvarēja Jūhanness Bē, kurš abās šaušanās bija nekļūdīgs un finišu sasniedza pēc 22 minūtēm un 39,6 sekundēm. Viņš arī bija ātrākais piecās iepriekšējās Pasaules kausa sprinta sacensībās šosezon, kā arī triumfēja šajā disciplīnā pasaules čempionātā. Otro vietu ieņēma viņa brālis Tarjei Bē. Viņš arī abās ugunsliņijās šāva nekļūdīgi, taču finišēja par 30 sekundēm vēlāk nekā Jūhanness Bē. Labāko trijnieku noslēdza vēl viens norvēģis Vetle Šostads Kristiansens, kurš reizi kļūdījās stāvus šaušanā un uzvarētājam piekāpās minūti un 15,2 sekundes. Vislabāk no trim Latvijas biatlonistiem veicās Misem, kurš sašāva visus desmit mērķus un ierindojās 42.vietā, uzvarētājam zaudējot divas minūtes un 49,4 sekundes. Šī pozīcija viņam ir karjeras labākais rezultāts. Iepriekšējais bija sprinta sacensībās šajā sezonā Antholcā izcīnītā 47.vieta. Iedzišanai ar izcīnīto 59. vietu kvalificējās arī Rastorgujevs, kurš trīs reizes kļūdījās šaušanā guļus un divreiz šaušanā stāvus. Viņš no Bē atpalika trīs minūtes un 22,9 sekundes. **Aleksandrs Patrijks** netrāpīja pusei no desmit mērķiem, četras reizes lodēm garām mērķiem lidojot šaušanā stāvus. Viņš ieņēma 86. vietu 96 sportistu konkurencē. Jūhanness Bē ar 540 punktiem ir līderis sprinta vērtējumā, jau

nodrošinot Pasaules kausu šajā vērtējumā. Otrais ar 330 punktiem ir Sturla Holms Lēgreids, kurš ceturtdien nēstartēja, un trešais ar 253 punktiem – Zviedrijas biatlonists Martins Ponsiluoma. Rastorgujevs ar 86 punktiem ierindojas 23.vietā. Arī visu disciplīnu vērtējumā ar 1229 punktiem līderis ir J.T.Bē. Ar 920 punktiem viņam seko Lēgreids, bet Kristiansens ar 648 punktiem ir trešais. Rastorgujevs ar 176 punktiem ierindojas 29. pozīcijā.

Rastorgujevs Pasaules kausa posmā iedzišanās izcīnā 23. vietu

// FOTO: Petr Slavik

Latvijas biatlonists **Andrejs Rastorgujevs** Pasaules kausa posmā 12,5 kilometru iedzišanās ieņēma 23. vietu, bet **Edgars Mīse** tika apsteigts par apli.

Pārliecinošu uzvaru svinēja Jūhanness Tīngness Bē, kurš abās šaušanās guļus šāva nekļūdīgi un nopelnīja pa vienam soda aplim abās šaušanās stāvos, finišējot 31 minūtē un 25,1 sekundē. Otro vietu ieņēma uzvarētāja brālis Tarjei Bē, zaudējot 34,6 sekundes, bet labāko trijnieku noslēdza Zviedrijas biatlonists Martins Ponsiluoma, kurš atpalika no uzvarētāja minūti un 11 sekundes. Rastorgujevs pirmajā šaušanā guļus sašāva visus mērķus, bet otrajā nopelnīja vienu soda apli. Pēc tam pirmajā šaušanā stāvus viņš kļūdījās vienu reizi un otrajā sašāva visus mērķus, kas ļāva pakāpties uz 23.vietu. Latvietis finišā piekāpās uzvarētājam trīs minūtes un 4,4 sekundes. Mīse jau pirmajā šaušanā tika pie trīs soda apliem, otrajā kļūdījās vienu reizi, bet trešajā pieļāva četras kļūdas un pēc tam tika apsteigts par apli. Šosezon augstāko vietu no Latvijas sportistiem ceturtdien sprintā ieņēmušais Mīse Pasaules kausa posmos iedzišanās startējis tikai reizi. Antholcā pēc iepriekšējā rekorda vietas izteiksmē – 47.vietas, ko sekmēja precīza šaušana, viņš izcīnīja 53. vietu, ar četriem soda apliem tiekot apdzītam par apli. Cetrās šīs sezonas iedzišanās sacensībās Pasaules kausā uzvaru izcīnīja norvēģis Jūhanness Tīngness Bē, kurš triumfēja arī pasaules čempionātā.

Bendika un Rastorgujevs Pasaules kausa posma biatlonā jauktajā pāru stafetē finišē trešajā vietā

// FOTO: AP/Scanpix/LETA

Baiba Bendika un **Andrejs Rastorgujevs** svētdien Čehijā Pasaules kausa posma noslēgumā jauktajā pāru stafetē izcīnīja trešo vietu. Uzvaru svinēja norvēģi Marte Ulsbū-Reiselanna un Vetle Šostads Kristiansens, kuri par 17,6 sekundēm apsteidza Šveices biatlonistus Amī Basergu un Niklasu Hartvegu. Latvijas duets piekāpās uzvarētājiem 29,5 sekundes, sasniedzot labāko rezultātu jaukto pāru stafetē Latvijas vēsturē. Bendika pirmajā šaušanā guļus nekļūdījās, bet šaušanā stāvus viņai nācās izmantot vienu rezerves patronu, lai aizvērtu visus mērķus. Pēc tam trasē devās Rastorgujevs, kurš uz savu pirmo šaušanu guļus ieradās trešajā vietā un veiksmīgi aizvēra visus mērķus. Šaušanā stāvus Latvijas biatlonists izmantoja vienu rezerves patronu, stafēti Bendikai nododot otrajā pozīcijā. Veicot savu otro etapu, Bendikai šaušanā guļus bija nepieciešamas divas rezerves patronas, bet šaušanā stāvus viņa izmantoja trīs rezerves patronas. Noslēdzošo stafetes posmu Rastorgujevs sāka astotajā vietā, atpaliekot no līdera 30 sekundes. Viņš pirmspēdējā ugunsliņijā šāva nekļūdīgi, kas ļāva pakāpties uz ceturto pozīciju. Noslēdzošajā šaušanā, lai aizvērtu visus mērķus, Rastorgujevam nācās izmantot divas rezerves patronas, taču tas neliedza izcīnīt trešo vietu. Kopumā latvieši izmantoja deviņas rezerves patronas un neveica soda aplus, kamēr uzvarētājiem bija nepieciešamas septiņas rezerves patronas.

Eiduka izcīnā 17. vietu pasaules čempionātā 30 kilometros klasiskajā stilā

// FOTO: AP/Scanpix/LETA

Patricija Eiduka sestdien Planīcā pasaules čempionātā 30 kilometros klasiskajā stilā ar kopēju startu izcīnīja 17. vietu. Uzvaru pārliecinoši izcīnīja zviedriete Eba Andešsone, kura finišu sasniedza stundā 22 minūtē un 18 sekundēs. Otro vietu ieņēma norvēģiete Anne Hjersti Kalvo, zaudējot uzvarētājai 53

sekundes, bet Zviedrijas slēpotāja Frīda Kārslone piekāpās tautietei 54,2 sekundes un noslēdza labāko trijnieku. Savukārt Eiduka distances vidusdaļā spēja pakāpties uz 13. vietu, taču pēc tam noslidēja uz 17. pozīciju, kuru saglabāja līdz finišam. Viņa distanci veica stundā 26 minūtēs un 4,1 sekundē un piekāpās labākā rezultāta īpašniecei trīs minūtes un 46,1 sekundi.

Porziņģis pēc mazas pauzes atgriežas ar 25 punktiem

// FOTO: AP/Scanpix

Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) kluba Vašingtonas "Wizards" rindās pēc nelielas pauzes, atgriezās Kristaps Porziņģis, kurš ar 25 punktiem kalīdzināja savas komandas uzvaru. Porziņģis bija otrs rezultatīvākais "Wizards" rindās, bet ASV galvaspilsētas komanda ar 119:108 (24:20, 35:30, 30:28, 30:30) pieveica Toronto "Raptors". "Raptors" pirmajā ceturtdaļā uz brīdi ieguva sešu punktu pārsvaru, Toronto komanda tad vēl uz brīdi vadībā izvirzījās otrās ceturtdaļas sākumā, bet visu pārējo laiku vadības grozus savās rokās turēja "burvjī". Porziņģis izcēlās ar piecām atlēkušajām bumbām, divām rezultatīvām piespēlēm, diviem bloķētiem metieniem un vienu pārtvertu piespēli. Liepānieks realizēja divus no četriem tālmetieniem, sešus no astoņiem divpunktu metieniem (Porziņģim arī iespaidīgs "slam dunk"), kā arī visus septiņus soda metienus.

Porziņģis "uguno" spēles sākumā, "Wizards" piekāpjas NBA līdervienībai

Kristaps Porziņģis svētdien izcēlās ar "double-double" Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) regulārā čempionāta spēlē, taču Vašingtonas "Wizards" komanda piedzīvoja zaudējumu. "Wizards" savā laukumā ar rezultātu 111:117 piekāpās Austrumu konferences un līgas kopvērtējuma līdervienībai Milvoki "Bucks". Porziņģis nospēlēja 36 minūtes, guva 24 punktus (2p. 10/21, 2p. 1/8, soda metieni 1/1) un izcīnīja 13 atlēkušās bumbas, 19. reizi šosezon sakrājot "double-double". Vēl latvieša kontā piecas rezultatīvas piespēles, divi bloķēti metieni, viena kļūda, četras piezīmes un pozitīvs +rādītājs +11. 18 no saviem 24 punktiem šajā mačā Poziņģis guva jau spēles pirmajā ceturtdaļā. Mača sākums latvietim bija izcils, taču turpinājums nebija vairs tik sekmīgs.

Sporta ziņas sakopojis
ANDRIS KĻAVIŅŠ